

Mě teda zajímá, jak to ty lidi mají, proč teda po tý Praze cestujou nebo necestujou, nebo kde jste se tak usadili, a tak mě to teda zajímá i u vás. Jak to vlastně bylo u vás v tom životě?

Od počátku od toho přechodu z *(město) do Prahy?

Jak vám to vyhovuje. Co mi k tomu chcete říct, tak řekněte.

Úplně volně?

Jasně, úplně volně.

No tak žádná přednáška to teda nebude.....

To není žádná přednáška.

Takže prostě půjdu na to a když tak mě směrujte otázkama.

Tak povídejte spíš Vy. Jak jste se dostala k víře? Do církve?

Tak já jsem měla především výbornou výchovu tatínka, kterej vlastně přes kumšt si tu víru prohluboval. Jinak já jsem z židovsko-křesťanský rodiny, což bylo velice složitý a vždycky jsme to tak ctili v tom smyslu, že třeba Vánoce se slavily s Chanukou dohromady a tak všelijak, protože část toho příbuzenstva to štěstí neměla, aby přežila Osvětim. Takže zároveň jako vzpomínka na ně, aby byli s námi. Tatínek jako byl pokřtěn, ale naši se mně přiznali, že pravidelně začali chodit do kostela až kvůli nám, když jsme se narodili. Předtím to bylo u nich spíš tak asi vlažnější, nevím. Ale ta moje dětská víra samozřejmě musela projít nějakou proměnou, takže procházela nejen tou pubertální, ale i potom, protože víra je nějak živá a Bůh je živěj, tudíž se mění s námi a my s ním, a prostě jsou to spojený nádoby - nedá se to zastavit ani obejít. Stalo by se to takovým tím prostě zákonictvím, čímž ale nemyslím i třeba zrovna farizeje, protože to byli velmi moudří pánové, to byla moudrá škola, ze které Ježíš vyšel. A myslím, že on vlastně sám byl takovým farizejem, v takovém tom dobrém, než se to slovo změnilo v nadávku. No a tatínek prostě mně vyprávěl biblické příběhy, což mě od počátku oslovovalo. Nedá se to ani přesně říct do jaký až míry, ale bylo to. Mě spíš záhy vlastně všechny ty biblický příběhy začaly oslovovat víc, než pohádky. Co mě pak taky zaujalo, tak to byly ty ilustrace, který podmínily moji obrazotvornost. Ty rytiny Gustava Dorého k Olbrachtovi a pak – a že to tatínek uměl podat. Ale to nebyly jenom ty biblický příběhy, ty jsem měla v malíčku od takových 4 - 5 let. Ale na tom tolik nezáleží, co má kdo v malíčku, ale vyprávěl třeba i o princi Siddharthovi, a dalších pak to a tamto, takže já jsem vlastně měla religionistický ponětí už od útlýho dětství, takový to povídání před usnutím byly vlastně takový moje první modlitby, že to člověk nějak promejšlel a vstřebával... . A prožitek ...to bylo třeba taky to JÍT DO KOSTELA. Pro mě to byl ten skutečnej svět , ten domov, to bezpečí. Školka, hraní, ty děti, to spíš bylo jako tak stranou. Jenom „jako“. Ale v tu neděli se šlo do tý skutečnosti, tam TO bylo! Teď trošku k tomu mému soukromí: já jsem koncilní dítě, narodila jsem se v průběhu koncilu ... do našeho města dorazil koncil navíc trochu pozdějc. Takže takový to, že oltář vepředu, kněz zády, latina, .. to teda ty změny pak občas působily v lidech pozdvížení.... no ale takže já jsem vlastně nejdřív ničemu z těch slov nerozuměla a ani nemohla rozumět, ale byla jsem od táty poučena, co co znamená, a zbytek byl přímo na mně. A tak třeba dodnes ... to chvění při proměňování takový to, že JÁ JSEM TADY u toho tajemství, kterému přesně nerozumím, ale vím, že je to něco důležitýho a je to něco svatýho. Prostě ten Bůh tady teď JE. A teďka třeba to tajemství, že já, když jsem tamhle předtím třeba tahala kočku za ocas nebo řekla do prdele, a vůbec všechny takový tyhle vážný hříchy.... a já přesto TADY můžu bejt přítom. Bylo to takový chvění, pocit že se ani nemůžu k oltáři podívat, takže jsem oči úplně klopile, ale o to víc jsem to vnímala v sobě jako strašně mocný tajemství. A to mi zůstalo, tady to. Tady TO ÚŽASNÝ, prostě mystika. Tahle dětská, to

bylo to niterný. A to intelektuální, to mi zase úžasně dokázal tatínek od kolébky dávat. Čili – takže TOHLE pro mě byla ta skutečnost. A okolo byl ten svět, ty děti, ty hry, ta škola, rodina a tak. I když třeba zase ta rodina...tu bych z toho okolního vnějšku vyloučila aspoň po tý stránce, že jak se totiž naši měli děsně moc rádi, to mi s tím celým náboženským taky hodně souviselo, protože byl takovej ráj a jakoby celý o tom, jak to funguje v nebi nebo prostě u Boha, to mi to asi tajkovej obrázek poskytlo největší. V tý praxi. Ale v tom kostele, TAM byla ta skutečnost. A takhle to mám vlastně dosud, ale chodili jsme do kostela sv. (*jméno svěťce*), protože jiný tam ani nebyl. (...*text odstraněn v zájmu anonymizace, detaily o rodině*) ...jenže táta musel potom z města, byly v tom kádrový i jiný věci, pak taky ...my do kostela chodili veřejně, a my děti ke všemu na náboženství..a to se sčítalo. Takže nastal vyházov. Pak hledal práci až našel v Praze, ale pak pět let trvalo než bylo nějaký to bydlení, čili doba toho stesku po tátovi pořád, ale zakotvili jsme nakonec nejdřív v takovým nebytovým, ale krásným prostoru na Malé Straně ve 4. patře v (... *odstraněna adresa*), 15 metrů čtverečních pro 4 lidi. Pak se dokonce ukázalo, že to byla bejvalá kaple ta místnost.... To bydlení tam, to samo by zasluhovalo vyprávění, ale – proč to zmiňuju – nová mystika, moje vzpomínka. Podmínky teda tam hrozný, záchod v přízemí, ani tekoucí voda tam nebyla, nosila se v konvích nahoru... ale to byly detaily. Ale jednou se stalo tohle: stmívalo se.... Praha jako na dlani – představte si, přišla jste sice z hezkýho kulturního města – ale Praha je Praha. A teď ta hladina toho moře domů pod váma, jenom takhle napravo ji čeřila ta plachetnice emauzskýho kláštera, někdy nám leda do okýnka zacláněl svatej Mikuláš ve výhledu, ten byl blízko...ale – co se dělo večer! Prostě se rozsvěcovaly ty světýlka dole, a do toho světýlka nahoře. Světýlka v oknech, pouliční lampy ... a na střídačku hvězdy. A jak se stmívalo, tak se to postupně propojovalo, až najednou nebe a země prostě splynuly. Myslím, že jsem to ani našim neříkala, ale pro mě to bylo něco takovýho ... prostě jedna z konverzí. Takový moje....

Krásný.

Prostě krásný to bylo, krásný, neuvěřitelný. Že to všechno pozemské přes ta světélka se ... a ta tma to...

I to symbolický světlo Kristovo....

..ano. A ta tma ... Praha ještě nebyla plná světelného smogu, nebe bývalo tmavé, takže takhle to vynikalo a harmonovalo. To bylo úžasný. To mě hodně jako ... možná se to zdá nepodstatný, ale mě to hodně nasměrovalo... já to prostě říkám jako ukázkou toho, kudy jsem se ubírala k té víře svojí. Tam jsme teda zakotvili na ¾ roku na té Malé Straně, než se vyřešil nějaký ten solidnější byt. Byl to začátek 70. let a prostě nejbliž byl kostel sv. Josefa. Tam jsem chodila na bohoslužbu slova a tehdy tam ke všemu byl (to mě fascinovalo!) páter Petr Pokorný, kterej napsal to První čtení! Ale to asi neznáte....

Ne

Takový čtení pro děti, stručně o těch náboženskejch věcech. „První čtení“ prostě, k tomu obrázky Ludmily Jandové, prostě knížka, na který jsem taky vyrůstala a teď najednou přijdu do kostela a tam tenhle Pokorný!!! Autor tý knížky. A najednou vede náboženství, nebo jak to už tehdy bylo pojmenovaný, nebo biblický hodiny. Ony se ty názvy někdy i kvůli těm bolševikům různě pozměňovaly, aby to prošlo. Ale taky tomu Pokornýmu vděčím za to, že mi pomohl z takový mojí bolesti genderový. Vždycky jsem si připadala méněcenná, že ty ženský jsou takový hnusný, a bezcenný, že se vlastně ani k tomu oltáři nesměj přiblížit, natož ministrovat. A on mi dovolil takhle stranou držet svíci. No já byla tehdy celá bez sebe

. A tehdy – v 70. letech se to běžně ještě nedělalo – tak to bylo jako takový krásný a velice mě to potěšilo, že se můžu trošku na tom fungování okolo oltáře podílet. Bylo mi tehdy

necelých 10 let. Takže jsme chodili k tomu sv. Josefu, do Mikuláše jsme vlastně tehdy nechodili, ani nevím proč. Někdy jsme šli do Týna, určitě i jinam, no ale hlavně k tomu Josefu. K Tomášovi jsme taky chodívali, tam byl páter Mareček. Takže k Josefu, do Týna, k Tomášovi, to byly naše místa. Já jsem teda kotvila u toho Josefa, protože jsem chodila na ty Biblický hodiny tam a bylo to nejbliž. Pak jak jsme získali ten byt a přestěhovali jsme se na Smíchov, automaticky jsem přešla ke sv. Václavovi a tam zase biblický hodiny, nedělní mše, všechny tyhle věci, co přináležejí k tomu církevnímu životu. A pak když jsem byla ve věku, když se to lámalo, takže takových 13 – 15, kdy se s věkem mění všechny věci a člověk přemýšlí jinak, kdy řeší plno otázek včetně těch náboženských a církevních a tak, tak jsem hlavně měla plno problémů a pochybností, Boha a církve nevyjímaje. Oceňuju dodnes nějak faráře smíchovského, pátera Homolu, kterému jsem se u zpovědi ze všech těchto věcí vyznala, jakože z pochybností o Bohu, že jsou v Bibli nesrovnalosti a že je to asi celý hřích si myslet a cože jako s tím. A to teda i na tu dobu, i na to že to nebyl žádný intelektuál, tenhle páter, tak mi řekl, no to ne, to vůbec není hřích, to právě naopak je milost a važ si toho, že tě to napadá. Protože to znamená, že o tom přemýšlíš a že to nebereš mechanicky, nebo něco v tom smyslu. To byla úžasná posila, nečekaná úžasná posila, takže to je taky velká vzpomínka. No ale začala jsem taky jezdit kousek přes most k Ignáci, kde byl Mons. Skoblík, za kterým se v té době sjížděli mladý študáci a intelektuálové a tak. Měl tehdy postavení asi jako dnes Halík. Takže študáci a intelektuálové se sjížděli k Ignáci. Nebo pak zas někteří se taky sjížděli na Reinsberga do Týna. Nic proti Reinsbergovi, ale když to vezmu podle té klientely, jak to vnímal kdo z nich, byla to tehdyspíš až taková módní záležitost. Snad on sám za to ani nemohl, navíc se tam odehrávalo plno věcí, táta tam chodil na ty vigílie, kde poznal i Halíka, to ale bylo víc pro dospělé. Ale to módní se z toho potom stalo. On byl velice laskavý člověk, i kněz výbornej, ale jako nechat se oddat u Reinsberga, to jste byla prostě IN. Nic proti Reinsbergovi, jemu samému, to ty lidi z toho asi udělali tu módu. Skoblík, ten měl kázání velice filosoficky vystavěný, to byly až spíš až jako přednášky a to mi hrozně sedělo. To už jsem víc četla sama takový.... třeba Teilharda de Chardin, a tak jsem tam prostě slyšela ještě tyhle odpovědi. Takže jsem to střídala. Někdy taky čistě ze zvědavosti, mívali tam na 11 hod. latinskou mši – já neměla latinu, ale já jsem se trošku nějaký slovíčka a tak učila, prostě zvědavá jsem nějak byla - takže jsem si tam někdy zajela kvůli těm latinským bohoslužbám, člověk by měl navíc mít asi ponětí o těch zdrojích, ty latinský ale zrovna Skoblík neměl. No, takže jsem tehdy pendlovala mezi Václavem a Ignácem. A důvod byl čistě ten, že jsem cítila, že k Václavu sice patřím ale u Ignáce mi prostě ten Skoblík poskytuje jakoby v těch kázáních zase další ozvláštňující pohled na věci, který se TOHO týká. Více se mě to týkalo. Prostě jsem potřebovala čím dál tím víc jakoby těch pohledů. Ale pak následovalo období, kdy jsem pendlovala mezi ...snad úplně vším, co tehdy bylo. Ale pozor, ne jako komunitně. My jsme se dali dohromady asi tři, čtyři lidi, to jsme se scházeli i doma nad Bibli a rozebírali si ji, diskutovali nad tím. Ale to už mluvím o věku tak asi 16, 17 let. A že jsme byli teda všichni zvědaví, tak jsme chodili nakukovat i jinam, byla to třeba církve bratrská, evangelíci, nebo jsme jezdili na Spořilov za páterem Řehořem....a ten byl takovej trošku řízelej disidentstvím, vím, že jsme si tam pouštěli třeba i kazety s Karáskem a jak on před tím utěsnil ty okna a dveře, aby to nikdo neslyšel a on z toho neměl polízanice....ono to pak mělo v té době taky pak punc toho zakázaného, tajný to všechno jakoby bylo, takže spiklenecký ... takže tím se zpětně přiznávám, že tahle emoce, ten její stmelující náboj k tomu všemu, ty síle, mohl přispět. Dneska jak je všechno dovoleno, a už si leccos nemusíte tak riskantně vybojovávat.... Takže to bylo tehdy na tom Spořilově. Ale vymetali jsme i různé sbory, různé církve, ono zvlášť pro mládež se toho víc dělo spíš mezi těmi protestanty tehdy než katolíky, takže takhle po večerech jsme chodili, a pak jsme to cestou pěšky tou noční Prahou rozebírali.mělo to kouzlo. Jednou nás ale taky dokonce postihla jedna evangelizace. To bylo někde v Soukenický, kde nějaký moravské misionář přijel evangelizovat a vím, že to byl děsný trapas. On prostě vždycky

tam něco řekl, nějakou frází a teďka takovou zvláštní dikcí řekl: „Hřích ve dvéřích stojí!“ On to říkal za každou větou a pak na závěr, zničeho nic, z toho jsme byli úplně paf, najednou řekl: „A kdo z vás teď uvěřil, tak ať zvedne ruku.“ A myslel si, jakej je asi aspoštol. Nám to přišlo hrozně legrační, ale současně hrozně trapný. Zvlášť, když jsme tam pozvali ještě pár lidí, takovejch těch filosoficky založenejch, takhle okolo toho středoškolskýho života, kdy se o pauzách řešila filosofie a někteří toho Boha nějak touhle cestou zkoušeli ohledávat, a chtěli se nějak s tím prostředím setkat naživo, my je tam pozvali v naději, že jim to dá nějakou představu a že jim to odpoví....no a tohle... to bylo teda fiasko. Toho primitivismu najednou! Tak to jsme si říkali, že byla hrozná ostuda. Poslouchat chvíli že je hřích na zápraží, zvednout ruku a... lup a jsem věřící? Takže tehdy v tom našem hledání bylo nadšení i různý zklamání, vymetali jsme sbory a církve, hlavně teda ty mládežnický spolky třeba s kytarou a tak různě. Ale jak říkám, patřila jsem ke sv.Václavu a navštěvovala jsem Ignáce, to všechno ostatní bylo jen zkušební, poznávací, jak to zkrátka kde chodí. Měla jsem i období – ale to jsem chodila sólo, to oni ne - do synagogy, protože - to víte, volání krve...i takovej klobouk jsem si pořídila.... Prostě takovej náctiletý puberták s trofejema navenek. Ale zase, těšilo mě tam, že prostě z toho siduru postupně rozluštím leckterý texty, trošku mě to nakoplo k hebrejštině, abych měla aspoň ponětí...soukromě samozřejmě. Pak dokonce mě kdosi i lámal, jestli tam na tý obci přece jenom nechci zakotvit. A to bylo docela zajímavý, když před vás někdo tuhle otázku položí, protože si uvědomíte spoustu věcí. A já jsem si prostě uvědomovala, že přece jenom toho Krista, ať už mám pochybnosti ty nebo ony, ať už se mátožím v čemkoli.....že toho Krista nějak vlastně potřebuju a nemůžu... prostě řečeno: že ho nemůžu prostě jen tak opustit. Úplně prostě řečeno.

Jo.

A bylo to spontánní a hrozně mně to pomohlo. To je vždycky dobrý, když vás někdo takhle postaví před zásadní otázku. Zvlášť, když vás to tam fakticky lákalo třeba. No ale do synagogy jsem dál někdy zašla a bavili jsme se o tom s ostatníma v rámci těch našich debatale jen spíš tak.. vím, že taky potom jeden kluk z těch, o kterých tu mluvím, jako že jsme byli taková parta, která vymetala kde co, a scházeli se nad Biblií, tak tenhle kluk do tý synagogy taky pak snad začal chodit, i když extra, a ten tam nakonec zakotvil. Nevím vlastně, jak si to v sobě nějak pojal.....Doteď nejen pracuje na Židovský obci, ale nechal se obřezat a stal se z něj děsně zapálenej žid. Měl svatbu pod baldachýnem. Takový byly prostě tyhle naše cesty v mládí.....takže asi takhle. Potom přišla maturita, ale potom, bylo hlavně důležitý, že jsem se seznámila se svým budoucím manželem a i když se dodnes považuje za agnostika, a pokřtěnej je jako evangelík, ze začátku chodil se mnou většinou i na mši a sice někdy v místě mého bydliště k Václavu a někdy v místě jeho bydliště, kde byl otec Kohlíček. A když jsme se pak po třech letech vzali, pokračovalo to a chodili jsme společně pravidelně na ty nedělní mše až teda do osudného jednoho Štědrého dne, jedné půnoční. Tehdy tam už začínal působit takovej, i v budoucnu potom neblaze proslulej páter, raději ani nezmiňovat a stejně s příběhem to nesouvisí. A teďka... přišlo kázání .. a ... já vlastně taky dodneška ty štědrovečerní mše těžko snáším skrz ty ambice některejch kněží, kteří si myslí, že obrátí většinu návštěvníků na křesťanství a vznikne takovej ten mix, jako že se snaží o nějakou sentimentalitu, aby dojali, o evangelizaci ale zároveň to šmrncnout teologií, ale jen tak zlehýnka, aby to nebylo moc náročný, v celým jsou hlavně ty miminka a maminky a inflačně používaný slovo láska. Tohle prostě málokdy vyjde nějak solidně. Je to náročný, není to nic proti těm kněžím. Vždyť tam na Štědrej den přijde kdekdo, většinou spíš poslouchat koledy, takže pojmout to je prostě těžký, je náročný i vnitřně chtít se zavděčit každému, i koho neznám a stejně se nakonec nezavděčej, skoro nikomu. Jenže jak to manžel prostě poslouchal, začal se různě pitvořit, ale zvládal to, ale pak řekl zkrátka promiň, já prostě musím pryč a prostě odešel. Zpětně si to vyčítal kolikrát a tak, ale tím prostě skončila ta éra a on už se mnou nikdy potom do kostela nešel.

Tak to musel bejt... jako já bych čekala hromy a blesky, nebo že tohle.....

Ale vůbec ne! Ono mu to prostě přišlo legrační, směšný nebo tak něco. Asi se nemohl udržet a zas měl tu úctu, že se nechtěl tlemit v kostele při mši, no. No a pak.... to už byla zas ta 80. léta, čili taková už volnější doba že jo, ale ještě ne revoluce, 50. léta zdaleka ne, ale i ta šedá normalizace už nějak končila, celkem zajímavý doby ale stísněný pořád. Tehdy se chodilo třeba na ty „bytovky“, přednášky po bytech, a tak na ty jsme zase chodili s manželem spolu, hlavně na ty religionistický, třeba na Balabána, takže se to u nás co se toho společného týče, posunulo někam tímhle směrem No a ještě bych asi měla říct, že tatínek taky v té době hodně psal. V práci nastala situace, že ho začali nutit aby vstoupil do KSČ, což nejdřív odmítl slušně, pák méně slušně, až jim nakonec přihlášku hodil na hlavu... a mělo to důsledek...

Komunisti, no....

...takže bouchnul definitivně do stolu a odešel...ale začal psát. A uživil se tímna volný noze. On psal do všeho možnýho, a dokázal to skvěle pojmut. Psal do ilegálního tisku, psal soukromý texty, vycházely mu samizdaty, ale psal i třeba do oficiálních plátků. A i tam vždycky propašoval přes umění něco náboženskýho. Mně se třeba strašně líbilo, že kdyby psal třeba i o jídle, tak tam toho Krista dokázal propašovat. Třeba skrz poslední večeři nebo tak. Že nikdy nebyl poplatnej, to jsem byla vždycky hrdá na něj, ale že do každýho článku dokázal nasoukat ty církevní témata, a s takovým až evangelizačním potenciálem, to bylo až neuvěřitelný...

Ta inteligence a vzdělání se nezapře.

... Abychom ale nezadili tu myšlenku, protože mě tam prostě pořád vrčí, co se v tom kostele tehdy vlastně stalo, že přišel ten zlom...

Prostě tak z mého hlediska měl ten kněz kázání prostě nějak prázdný nebo co, a možná ani to by samotný tolik nevadilo, jako to... no nějak že do toho pořád pašoval nějaký pocitový a jiný věci, který byly děsně odtržený, nějaký taky výchovný poučky o dětech.....
...prostě některý věci takhle v životě nechoděj a nefungujou, zvlášt' když se doporučujou

A jak byste to popsala? Co si pod tím můžu představit?

... už přesně fakt nevím, ony jsou ty štědrovečerní kázání skoro všechny stejný,ale víte, já to беру trochu jinak, já jsem si našťestí říkala, a to si říkám dodnes, že ještě štěstí, že máme tu bohoslužbu obětí, eucharistii. Že kázání se může i zvorat, i se s tím počítá, že každej nemá ten dar, ale má to i nějakej prostě jinej rozměr celá ta mše..... když je evangelickej farář, kterej nemá ten dar slova, tak to má zásadnější dopad. Kdežto my máme tu eucharistii a ta se zvorat nedá...

Já tomu rozumím, ale tohle právě ve mně tak zarezonovalo, protože pořád přemýš co ten kněz mohl na ten štědrovečerní obřad říct.

Nevím fakt co přesně už. Je to hrozně dávno....Něco prostě přišlo manželovi legrační a ani se moc nedivím. Tak to prostě na Štědrý den v kázáních chodí. A to přitom manžel v sobě tu pokoru měl, jakože nečekal od žádnýho kázání nějakou rozpravu nebo že se tam něco dozví.... ale...asi to bylo prostě legrační nebo jak mu to přišlo, nemůžu za něj zas nějak moc mluvit, ale bylo to... prostě takový ty sentimentálně ulítlý věci o dětech a rodině vůbec, jak se maj všichni povinně objímat a vyznávat si lásku, a říkat si donekonečna že a jak se milujou, všechno to prostě bývá úplně odtržený od reality že z věcí, který jsou prostě spontánní se dělá povinnost a vnější věci a předpisy. Takový ty návody na rodinný štěstí a tak. A na katolický štěstí. Ale manžel pak s odstupem času

fakt říkal, že se za to celkem spíš stydí, že byl prostě mladej a teď už tyhle věco bere s odstupem, jako že ho takový věci nerozhoděj.. .. Nicméně do kostela pak se mnou už nikdy nešel. On si spíš našel pro tu svou spiritualitu časem prostor, kterej ho naplňoval a naplňuje dodnes zkrátka víc. A tu spiritualitu on má ...jako možná pokud má problém s vírou, tak teda spirituální, to je... a to hluboce. Ale zas to nechci všechno valit na toho kněze, že už tam pak nepáchl, na takovým zlomu se vždycky podílí víc věcí. Ostatně ta naše dvojka, že já mám ten kostel a on stojí jakoby mimo něj, s tím jeho resoektem a úctou k tomu, to je naprosto ideální souhra. Vzájemně se nejen doplňujeme, alekaždej v tom svém o to víc snad rosteme., to není tak že by se nějak zapříčil. Našel si svůj prostor. Nevím, jestli bych snesla vedle sebe katolíka. Ale jak už to bejvá, zase se našla nějaká další příležitost nebo cesta i po týhle stránce....v tý době k nám totiž třeba začal jezdit jeden dost známěj kněz, no vlastně ten od ignácel, kterej se u nás pídil po nějaký literatuře, hlavně psychologický....

To ráda slyším.

....a tím jsme se seznámili taky osobně. Tam pak byly hodně zajímavý diskuse.... a to seznámení bylo důležitý do budoucna i pro mě nějak víc...

Chtěla bych být muškou a slyšet ty promluvy, opravdu.

Bylo to zajímavý. Opravdu vždycky..... ale teď nevím, na co navázat?

Že pak už muž přestal chodit do kostela

Ano....ale vy se k tomu pořád vracíte, vždyť už je to skoro čtyřicet let... tak ale to v tom případě musím upřímně zmínit, že potom k tomu došlo i u mě... kolik mi mohlo tak být... tak jednak...když mi začly všechny ty nemoce..to se asi nedá přesně... a taky to není to celý..... různé nemoce byly, to byl celej seriál, a to se jako dost dobře do toho kostela chodit nedalo....jenže já jsem někdy do kostela nechodila i potom, když by se už dalo, to je taky nutný přiznat. Po tom úraze to jsem byla teda navíc rok ležák. Ležák... že ani ze strany na stranu jsem se neobrátila sama... a to byla docela síla. Ale zas byl čas na přemejšlení, tak se to musí brát. Neříkám, že bych to za ten rok pořád zvládala s nějakou statečností, ani nějakou plnou odevzdaností. To by ani nebylo normální... jako říct bych to i mohla, ale bylo by to pokrytecký

Jasně.

.. navíc krize to byly někdy opravdu dost hrozný, když se ani nevědělo, co vlastně bude dál. A na to přemejšlení bylo toho času skoro až moc, což ve výsledku spíš k ničemu nevede když je ho moc, aby myšlenky k něčemu vedly, musej bejt pořád trochu rušený a mluvit o statečnosti se asi taky zvlášť nedá, to bejvá daný spíš tím zpětným pohledem, protože ve skutečnosti vám akorát nic jinýho nezbejvá, než to nějak pojmout a odrazit se. Co na tom celým je ovšem asi .. co má vliv prostě... ohmatat si na sobě tu totální bezmoc. To je zásadní zkušenost... myslím že hodně důležitá to zažít. Do jaký míry je člověk odkázanej na lidi, je jen podobnství toho, jak je člověk ve skutečnosti opravdu odkázanej na toho Boha. Ale stejně pak ještě trvalo, než jsem se tak nějak začala rozhejbat, rehabilitace, takže rozumíte kostel...

Rozumím...

...nebylo to možný ani technicky

Ani nějaký kněz k vám nechodil domů, třeba ke svatýmu přijímání?

No já jsem byla celou tu v nemocnici. Teda spíš mě náhodně přesouvali z jedný do druhý a zase zpátky, protože ty pobyty jsou nějak časově limitovaný....

Vy jste byla v nemocnici? Aha. No já jsem myslela, že jste pak byla doma.

Ne, to ne. To až mnohem později. My jsme ke všemu bydleli ve druhém patře se zvýšeným přízemím, jak by mě tam kdo dopravil? To nešlo prostě. K tomu za komunistů se s invalidy nepočítalo, nic nebylo pro takovou situaci zařízený, možná jste mohla časem skončit v nějakým ústavu mimo civilizaci....v lesích.... vždyť tehdy přeci byli všichni mladí, krásní, zdraví a hlavně šťastní... ne? Z toho, jak nám tu ten socík šlape. Invalida to celý narušoval a komplikoval. Tak to bylo.

A to vlastně tehdy vůbec nešlo, že by kněží chodili za nemocnými....

..no když už za váma tehdy někdo někoho poslal, tak možná leda psychiatra. Takže pokud za mnou přišel kdy nějaký kněz, tak leda tajněa organizovala to rodina

To tehdy ještě nebylo....

No nebylo.

My jsme teďko rozhejčkaný.

No, to tehdy nebylo... Ale potom – vzpomínám, jak asi byla ta chronologie – potom, když jsem se ocitla konečně už doma, tak se stejně nedalo při tom našem tehdejším bydlení zvládnout nikam chodit, nejen ty schody... tak pak taky .. taky do toho rozhejbávání ještě přišla revoluce, 89 rok. takže to jsme taky žili těmato věcmi, že jo... Ale počkejte v roce 1990 jsem se už nějakým způsobem dopajdala v tom lednu – jako teď to vidím, tu pláň, trochu sníh, Václav Malý..... jak ten Otčenáš se nesl a vznášel nad tou plání na Letné, nějakým způsobem jsem se na tu velkou demonstraci dostala. Tam vznikaly velký naděje v těch dobách..... A ten Otčenáš nad Letnou, to byla taková po dlouhý tý době asi moje první , a velká, opravdu...taková globální mše. V plným smyslu. A bylo to mocný.....Teda ale přestože jsem tenkrát církevně jako že nežila, neznamenal to nějak vůbec, že bych přestala věřit, to naprosto ne, ono to zas tak naprosto na sobě závislý není, ostatně to všechno intenzivní, ať už ty modlitby, nebo Písmo, literatura teologická, všechno co nějak k tomu patří, ale hlavně řekla bych že tam především byly i velice hluboký duchovní zkušenosti, ale jako to no nebylo to přes církev. Nebyla ani zvlášť šance do toho nějak konkrétně vstoupit, nebyla, poněvadž všechno bylo najednou ve všem úplně jiný. A všechno se dělo nějak jinak, jak přišla ta revoluce, my jsme žili hodně právě tím ale nemůžu říct, že jsem se odklonila jako by od těch intenzivních věcí... jak jste možná pochopila, že jsem tím žila intenzivně od malička....

No právě.

.. jako bojovat o svý přežití a ještě do toho revoluce bylo hodně najednou věcí.... jinak i přes ty krize, který jsem prožívala...to bylo vůbec nějaký divný období po všech stránkách. Uvažte taky, že jsem byla narvaná šílenou spoustou léků, po těch operacích a všem tom, léky a síla který se dnes už vůbec nepoužívají. Různý analgetika a opiáty v takovejch příšernejch dávkách a další svinstva. Nejste to pak nějak jako vy! Prostě když vám dávají ty silný léky, to už i cejtíte i v hlavě všechno zastřené nebo prostě jinak, na jednu stranu uleví na druhou vás to tak trochu pomate. To jste pak prostě jiná. To jsem úplně nebyla já, rozumíte? Takže nemůžu říct, co jsem ve skutečnosti v tý době cítila. Jo? Já si dávám na tyhle věci velkej pozor, aby měl člověk čistý a průzračný vědomí, aby se zejména tyhle náboženský věci nezkreslily, to si hlídám hodně.... v nějakým rauši taky můžou lidi zažít nějakou mystiku.... ale je to tak? A i kdyby nakrásně měli zažitek, tak víra není o zážitcích, to je celej komplex věcí...

Rozumím.

Rozhodně jsem ovšem.... nedá se říct...neopustila jsem vůbec víru. Ani ty všechny pochybnosti který který k ní patří, celý to prostě. Vlastně Ani tu církev, ale ani ... nebyla jsem to akorát já. A tak nemůžu za sebe zvlášť mluvit. Byla jsem částečně chemie. A částečně starosti o takovýty věci Jestli se třeba vůbec někdy posadím, postavím ... teď revoluce... no prostě, bylo toho hrozně moc. A ta porevoluční doba byla euforická, ale představovala strašně moc rychlých změn, člověk moc ani nestíhal se v tom vyznat...

Maslowova pyramida potřeb prostě funguje.....

Ale něco tam probíhalo, nějak vskrytu. Ten Bůh v tom byl, v tý hloubce, pořád, nějak zakořeněnej, jako bez toho bych asi vůbec nemohla...on zakořenil už v tom dětství a to jen tak nevyrvete i kdybyste chtěla a mohla. Takhle, někdy zněl víc nahlas, jindy míň... a někdy taky úplně tiše, tichounce....nebo jako neslyšnej tón, kterej ve vás prostě je i když na něj zrovna nemyslíte, ale byl ve mně asi prostě vždycky, nějak... a teď, asi vám to moc nevysvětlím, ale říct to musím. Byly zkrátka doby, kdy bych do kostela potom už mohla, potom třeba pozdějc, v následnejch dobách, ale nešla jsem prostě. Nechodila jsem. Těžko říct proč, natož vysvětlit. A pokusit se o to... to bych mohla nějak překroutit tím nebo oním směrem. Zvlášť zpětně. Takže to nechám tak, jo? -----Možná ale....přemejšším jestli to vůbec říct... naznačit.....když to je hrozně niterný a taky nesdělitelný, jenže to bylo docela zásadní.....bylo to takový období, po vnější stránce jsem se soustředila na Ezechiela, 1. kapitulu. A fakt že soustředila. Nevím, jestli to bylo víc tím Ezechielem nebo víc tím soustředěním zvláštním. A když jsem tak nad tím ve dne v noci seděla nad každým slovem, a teď zvlášť..... když se takhle jednou odrazilo to lednový slunce od protějšího okna a vrhlo paprsek na můj stůl.... nějak tam taky v tu chvíli ukápla kapka čirý vody, protože já se živila tehdy jen vodou....se tam něco najednou propojilo, když o tom teď něco zkusím říct, stejně to budou jen náznaky, jo? Takže jakoby ta voda se vyjevila v tý velikosti, že z ní vzešel život ... a teď prozářená tím sluncem... a v tý kapce nebo co, to už pak ani o tu kapku samotnou ke všemu vůbec nešlo, se TO všechno nějak zvláštně sjednotilo, propojilo, víte, takovej ... něco jakoby pohled na celej ten snad Boží ekosystém, jak to všechno, ale úplně všechno souvisia dohromady má význam, větší než každá část zvlášť, ale zároveň každá ta část v tom celkovým řádu dostala neuvěřitelnej význam, smysl..... no ono se právě o tom mluvit nedá, protože to se děje v jiný části mozku, kde nejsou slova....a taj najednou máte takový globální poznání, který je důležitější, než ho vysvětlovat, ...bylo to hrozně.....ne, ty slova jsou děsně slaboučké.....ale ono to tím nekončilo, a to je to! Všechno mi přišlo zahalený a propojený, zaklenutý takovým intenzivním....jako já to slovo hrozně nerada nepoužívám, je zneužitelný, ale tady fakt sedělo:asi šlo prostě o lásku-agapé.....ono je vůbec tak málo slov.... anebo naopakněkdy nadbytek, zvlášť když TO JE. A chtělo se mi usmívat, na cokoli a především kohokoli, byla jsem plná jakýhosi tajemství a cejtla, že tohle všechno v sobě neseme všichni úplně, všichni tvorové ale i neživá hmota, lidi, co choděj po ulici a tak... akorát se musej bát to projevit, kdoví proč a boje....možná by se zastavil běh světa, kdyby TO propuklo naplno, a taky protože ta časová dimenze v tom teda vůbec nebyla....takový, že ve skutečnosti veškerej svět i lidskej funguje na tom, že je odněkad milovanej hrozně a z toho je všechno odvozený, i lidský vztahy a láska to teda bylo velký....setkání, nebo pohroužení nebo jakýsi splynutí.... ale to jsou všechno ve srovnání s TÍM tak zbytečný a prázdný slova.... asi by se o tom vůbec nemělo mluvit, tím se to všechno jedinež zkrusluje a umenšuje.... akorát že TOHLE byla bohoslužba, tak to zmiňuju. Tak jsem to prostě musela nějak říct, že bohuslužby, a možná ty největší, a nejopravdovější, jsou i mimo kostel....

No ale zpátky do těch běžnejch dimenzí. Když jsem potom taky byla na rehabilitaci, začala za mnou chodit dívčina z jednoho evangelickýho sboru. Tam jsem znala od ranýho dětství faráře Štorka.... znáte?

Ne.

Úžasnej! On byl takovej napůl katolík. On byl takovej „tajnej katolík“, skrytej katolík... ho podezírám. Jezdívala jsem kdysi dávno, ještě před tím vším, na jejich Biblický hodiny, a to teda všechny katolický biblický hodiny dohromady strčilo hravě do kapsy. To mělo náboj! Zvali se tam všichni možní hosté, teologové, religionisti, bylo to stranou od Prahy, takže ne tak sledovaný, jezdily tam desítky lidí, pak se tam spalo na faře, už nejely žádné vlaky, a to mě už tehdy hodně poznamenaly tyhle akce, v nějakých těch dvaceti. A během té rehabilitace se ten kontakt obnovil. Pan farář Štorek byl vlastně jedinej, kdo mě jakoby tou „úzkou“ cestou tehdy provázel. Ano. Ten byl taková ústřední postava, která mě tehdy vedla za ruku, v těch nejhorších chvílích byl vlastně jedinej z duchovních ... jako teď slyším tu jejich píseň ze zpěvníku, kterou mi zpíval: *..i kdyby byla cesta zlá, kdo s Tebou jde ten odolá a bude vítězem ...* já bych ji dala dohromady, ale teď by nás to zdrželo. Ale je to krásná píseň....

Můžeme ji najít pak....

Krásná. Oni evangelíci mají vůbec pěkný písně, lepší, středověký, kde i ta hudba měla ještě hloubku, ponor a přesvědčivost. My máme takový to sentimentální 19. století takový v těch našich kancionálech. Oni mají starý prostě melodie a to je ono! To je lepší. Je to jakoby víc míněný vážně. A proto mám taky pořád ten zpěvník... a pořád to slyším.... No a pak setaky měnil byt, bezbarierovější, tohle se získalo, samozřejmě za spoluúčinkování tchána do velký míry, my jsme zvláštní úspory neměli, že jo. Já zrovna čerstvě invalidní důchod a manžel sice pracoval od studií, ale stejně ... zvlášť, když nebyl dělnas

No jasně, byla jiná doba.

Jenže ani metro tady ještě nestavělo, nebyla ještě ani hotová stanice, okolo spíš měsíční krajina bahnitá, takže já jsem byla dál úplně odříznutá. Ven se občas dalo, ale do kostela ne, , nebylo jak, nebylo kam, tady žádnéj ještě nestál

Jasně....

Auto jsme nikdy neměli, takže to nebylo technicky možný. Čili jsme se jala spíš číst a číst a číst, malovat a takhle

Jo, vidím tu knihovnu.

Schválně tam nahlídněte, na jednotlivý tituly, něco jsou opravdový vzácnosti. Tady je ta dominantanta... číst a číst a číst. A přemejšlet o tom, skládat si to v hlavě. Času bylo dost. Malovala a kreslila jsem ještě taky, ale hlavně četla, četla, četla. Ale to už za mnou začínal jezdit opět ten kněz od Ignáce. ..neuvěřitelný, jak se ten svět zacykluje, takže ten byl častým hostem, a hlavně tehdy mým zpovědníkem, ale mše prostě nebyly. Nebyly, dlouhý léta, nebyly žádné. Všechno bylo jenom knihy a hlava a srdce. Pak postavili tady kousek kostel, ten modrej parník, moderní, mělo tam teda původně stát obchodní centrum, ale naštěstí se prosadil kostel. No mě to přišlo jako, že to je prostě jasný, jo? Že to je výzva! Znamení. Ze začátku tady byl polský kněz ...

Já jsem v té době nebyla v Praze, takže nevím.

... on se tady vlastně tady nějak pohyboval pořád... když ho pak přeložili, taky tam byl velice oblíbenej, zatímco mi ho zde oplakávali... teď se tu objevuje zas někdy, i když jen na výpomoc. Ten byl fakt prima. Za něj tu byly pozvaný i nějaký zahraniční jeptišky, řeholní sestry, pardon. A to jsme se daly dohromady strašně rády, ony, jim se hodilo i to, že si procvičovaly češtinu, já zas sem tam pochytila něco z francouzštiny, nebo pár jejich

tradičních písniček.....mně zpříjemňovaly částečné osamění, ale nebylo to jen to. Prostě krásný to bylo, co z toho vzniklo. Dalo by se mluvit o přátelství. A pak mě dokonce začaly vozit autem do nejbližšího kostela tady. Naše farnost má teď kostely dva, ale tenhle bližší se teprve dostavoval a než ho nechali vysvětit, to taky chvíli trvalo, a tak mě občas vozili autem do toho druhého, kam bych se normálně nedostala. Takže tak jsem teprve navázala znova kontakt i s tou církví jakoby, s lidma...

S tou komunitou.

Ano, s tou komunitou. Ze začátku nesmělý oťukávání, seznamování. Ale začala tam skutečně vznikat velice pěkná atmosféra, otec *St*(jméno kněze)* měl ještě navíc úžasnej dar, měl charisma prostě. Vyprávěl, že když mu řekli, že půjde sem, tak si představoval podle názvu místa, že to je prostě jen nějaká vesnička, kde jako bude působit a ono zatím obrovský sídliště plný paneláků s anonymníma lidma. A tak si řek, no teda tady na to, jak je to sídliště velký, chodí do kostela lidí poměrně málo, ale jinak vlastně dost, jenomže že se neznají, znát by se měli. A pustil se do toho

To je krásný.

To byl dar. A dokonce to i dokázal, propojovat lidi, ale tak jako nenásilně. Třeba prostě toho poslal s něčím tam a hele, vem mu s sebou tohle a už byl náznak, že o sobě ty lidi vědí. Pak se tady urodila nádherná bytost a to *LK*(jméno kamaráda)*, která prostě s ním nějak v tom nebeském souvisela, a ten byl taky velice podnikavej. Já už jsem v té době byla nějak pohyblivější a tak jsem se taky mohla zapojovat... a být zapojována... my tady máme školu naproti, gympl, a on dostal třeba nápad.. a za chvíli jsem vedla farní kroužek výtvarnej. V té škole nám pronajímali místnost. Takže zapojoval každýho! Pro každýho něco našel. To už jsem v té době zase malovala, teda taky hodně i pro farnost, chtěli různý obrázky pro dětský mše a nebo upomínkový listy ke křtu a tak, až přišla i další výstava – to není odbočka – jenom to vlastně vyjadřuje to stmelení, o které šlo. Nejen mně....

Já tomu rozumím....

.. nejen mně vždycky šlo, a mělo počátek už v tom tatínkovi, že nejen Mojžíš, Ježíš, ale i Siddharta a další, že prostě to všechno pramení ze stejného místa, ze stejné hlubiny. A tvoří nějakou kontinuitu i historicky. A prostě tenhle kamarád se znal taky se starokatolíky, on se znal skoro s každým. Slovo dalo slovo, a dopadlo to tak, že teda se zorganizovala výstava. Starokatolíci poskytli katoličce prostor, výstavu zahájil evangelický farář, na zahájení zazněly židovské písničky v samotný rotundě pak i etnická hudba, indický ragy. Sama se nějak nerada předvádím, ale rozumíte? Tady šlo o něco jinýho, o něco víc, s přesahem, to spojení ekumenický, který bylo mnohem důležitější než ty obrazy samy. Katolíci, starokatolíci, evangelíci.... k tomu ta židovská píseň i raga!

Jo, to propojování!

Úžasný, parádní! Bylo ale hrozný, že tenhle aktivní člověk tak brzy zemřel.... to byla tragedie pro celou farnost a pro každýho jednotlivě. Ale *St*(jméno kněze)* tady pořád byl ... a když byly taky takový akce různý, třeba i po Praze, takže to mě na ně už měl kdo brát třeba autem nebo doprovodit a cestou jsme se zároveň sbližovali. Už jsme se trochu prostě znali. Ne že bych znala všechny ve farnosti, ale *St*(jméno kněze)* to prostě propojoval a dařilo se. Jenže krátce nato byl odvolanej jinam. To byl velkej smutek. A farnosti se ujal *X*(jméno kněze)*, nic proti němu nechci říct, ale jeho nejlepší kázání bylo asi to poslední, poměrně ndávno, on tady vydržel hrozně dlouho – ať už jako kaplan nebo farář - , tydle se kupodivu nějak držej nejmíc, nejdýl, nevím jak je to možný.....to poslední kázání bylo pěkný,

konečně upřímný, opravdový... protože kázal o tom, že vlastně celou dobu se potýkals tím, že neumíš kázat, že taky nikdy kázat neuměl. Takový upřímný to zkrátka bylo.

Jo.

Ale fakt teda to byla slabota ta doba a to jeho chování opravdu někdy zvláštní.

A jak byste popsala to zvláštní? Co to je zvláštní chování kněze?

Zvláštní chování... no, zas nechci křivdit, nezapadl, tak trochu jiný kraj, jiný mrav... nebyl to český kněz a někteří z nich jsou skutečně trochu jinde....

Jako mentalitou?

Prostě je to JINDE. Za něho se to tady začlo dost rozpadat, lidi odcházeli, začli se separovat do různých spolků, který spolu zvlášť nevycházely, už jen to, že lepší lidi chdili do jednoho kostela, horší lidi do toho druhého a tak.

Co to je lepší lidi a horší lidi?

Prostě do jednoho starousedlíci a takový ti, který jako jsou „ve víře kování“, abych použila to správné slovo podle Karásky tam chodili ti správní ...

Správní katolíci!

...no, správní katolíci, prostě asi už jenom ten kostel sám, tradiční pseudogotické a zdejší modrá moderna, je „pche“, ani pořádně oltář to nemá, že jo ... tak asi že už jen ta stavba pro ně je typicky podstatná ... jakoby záviselo na budově...ale možná to mělo i jiné příčiny, spíš v samotných těch lidech...

Takže správní katolíci do starého kostela....

Správní katolíci do starého kostela, chápu jako že starousedlík jde do svého, ale že se to pak začlo až takhle vyhrocovat....

...ale to jsme utekli... no a prostě za toho *X*(jméno kněze)* se to začalo takhle atomizovat. Zdálo se mi to tak, nebo se mi aspoň nechtělo do toho zapadnout, do těch spíš osobních sporů. V tom smyslu své účasti církvi nějak nevidím.

No, protože já jsem se vás vlastně ptala, jak se zvláštně projevuje kněz. Tak jsme se dostali k mentalitě toho ...

... no farnost se prostě začala rozpadat, tvořily se takové shluky, jedna pomlouvala druhou, druhá pomlouvala první, a čím víc jste toho viděla, tím víc jste s nimi nechtěla mít nic společného. Nicméně... jak to bylo dál?

Ten kněz že tady byl dlouho a neuměl kázat.

Ano, byl tu dlouho. A nešlo asi jen o kázání, prý i s kaplany jednal tak nějak ... z pozice moci. Ale to nechme. Na druhou stranu právě třeba v té době ke mně začal mě začal víc chodit právě jedentem kaplan, hrozně bezvadně. To byla doba taky, kdy jsem měla pak totiž taky ještě po další operaci, musela měcíce zas jen ležet i když doma, ale to za mnou už chodil třeba právě tehle kaplan, nebo některý přeci jen lidi z té farnosti. To bylo fakt hezký. A i když jak říkám, vlastně jsem s pauzama různě dlouhějma prstonala život, nějaký kontakty už tady byly. A snahy.... i nějakých těch pár desítek výstav bylo, nějaký psaní, učení... vmezeřilo se to mezi ty nemoci, nebo naopak nemoci mezi tu práci..... snad jsem se trochu přeci jen snažila s tím bojovat a nezůstat „jen tak“

... to si dovedu představit, když vás vidím....

... jako i vážný nemoci přicházely, někde šlo o holej život, ale dalo se to nějak. I když.. toho bylo vlastně všeho poměrně dost. No, asi by mi někteří řekli.... ne že by to zas říkal někdo zrovna z naší farnosti, i když člověk nikdy neví, co se o něm špitá, ale znáte takový ty řeči, jako že to je rodinný prokletí nebo že pikáte za hříchy předků, nebo že naopak já jsem prostě nějaký ten těžkej hříšník, co si ty hříchy odmakává už teď...

To jste se dověděla v katolický komunitě?

To se tak spíš porůznu občas někde šptalo. Spíš jinde. Dokonce se jednou zvažovalo, jestli prý nebylo dobrý třeba zkusit vymítání ďábla nebo prostě takový řeči. Že co se na mě sneslo za nemoci, že to není jen tak normální a něco za tím vězí. No opravdu mi bylo nabízeno i to vymítání, ale já jsem to nebrala vážně. Spíš mi to přišlo celý úsměvný. Mně to přijde totiž především nebiblický. Tohle mi je jedno, vždyť něco si špitá každý... i my sami zas jiný věci třebas....

Já jsem z toho úplně Nepřekvapuje mě, že to v tý komunitě zaznívá, protože si to dovedu představit. My sami, jak máme tu Aničku postiženou, tak samozřejmě tohle se tam vnucuje od některých jednoduchých lidí, že to je trest, jak jsme se už dověděli.

Tak ... žejo, samozřejmě, že mám sama za sebou hříchů plno. A třeba i dost hroznejch, ale jsou to hříchy moje, moje vlastní, a taky se s nimi potýkám, taky si je vyčítám, nějak s nima musím žít, a řešit je, ale snad taky možná vím, co to je prožít potom to obrovitý tajemství ospouštějícího uzdravení, a to je fakt velký a řekla bych zásadní... Jako dědičnej hřích ten se spláchne křtem, ale tohle....

Já právě na to myslím, že přece náš Bůh je dobrotivý a netrestá. Vždyť náš Bůh netrestá!

....no s tím vlastním hříchem, hříchy....já taky díky tomu, co se potom nově stalo, vlastně chápu i to místo z Exsultetu „šťastná to vina, která dala světu Spasitele“... protože já vlastně nebyť těch průserů, který jsem nadělala, tak to odpuštění třeba nemuselo mít tu sílu, kterou mělo... a čím máte život delší, tím máte těch průserů za sebou víc, čili se to kupí, že vás to až drtí.... jenže...

Ale žijete!

...no, žiju.... to ani není to, co chci říct. Žít.... ale jde o to jak, to je podstatnější. Ono totiž to, co se stalo kolem toho mého padesátého roku, fakt to odpuštění, nebo prostě vám to dojde a i nějak ty důsledky toho všeho vám dojdou, a jak se to odpuštění přihodí, a co to s člověkem udělá, tak to je víc, než kdybych vám taky předvedla nějakou vrcholovou sportovní disciplínu. To prostě nemá vůbec srovnání s nějakým fyzickým zdravím, který zas tak potřebný není, to je prostě zázrak, jak to člověka promění. A ononejde totiž jen o nějaký mechanismus odpoštěcí, třebaže jde vůbec to Kristovo poslání, to si člověk to tajemství, a to, že to přijde opravdu zvnějšku, z té milosti, uvědomí... jak bych to.... když už přestanete toho Krista hledat, aspoň určitým způsobem, ten zvrát a otřes je, že si vás ten Kristus prostě najde sám. A ukáže na vás prstem a žekne úplně normálně: TY. To člověk teprve pochopí, o čem je to uzdravení a to všechno s vírou, Bohem a váma.

Takže tehdy jste asi nějakou podporu z tý komunity asi nedostala... že?

Tak, to se zas moc říct nedá, to určitě dostala. Taky jde o to kdy a od koho. A jakou nebo tak. Komunita se rozpadala, pak přišel další farář no, tady bylo navíc vždycky našťěstí nějak víc kněží, farář a kaplani..... No ale taky jsem tu zažila kněze, kterej dokonce mi jednou takhle

řekl, když jsem se mu svěřila s nějakými momentálními depresemi, že zvažuje - to byl asi největší šok, který jsem kdy od kněze prožila - jestli mi může vůbec podávat svatý přijímání, jestli bych ho měla dostávat že si není jistěj....

Cože?

To bylo, no.. přestala jsem tam chodit. Ano, přiznávám se, přestala jsem chodit (do kostela).

Takže on to myslel tak, že jestliže vy prožíváte v takhle těžký životní situaci depresi, tak vaše víra (já si to jenom jako tlumočím) není tak silná...

... jak to myslel fakt nevím, jen že prostě zvažuje, že bych vlastně vůbec neměla dostávat svatý přijímání. A to teda byla asi největší facka, který se mi kdy z církevního prostředí dostalo. A měla za následek skutečně moje vědomé stažení se z církevního prostoru vůbec. Ale já se neurazila, spíš... mi to bylo nějak líto, a taky jsem moc nechápala

To vás úplně chápu. To mi vyrazilo dech.

Já už bych to dnes takhle asi nebrala lítostivě, nebo se aspoň zeptala, ale to nějak nešlo, ale opravdu jsem nemohla dlouho polapit dech. Z tohodle.

To je síla.

Ale tady skutečně ho jmenovat nebudu, protože to je příliš On toho možná sám lituje. Nevím.

Nebo ne. To je ta horší varianta.

To už není na nás. Já jsem se akorát zas tak trochu teda stáhla a věnovala se tomu svému, soukromě, zpovídat mě chodíval úplně jinej kněz, ten co byl kdysi u Ignáce, zase, měla jsem náhodou štěstí. A tady, tady jsem spíš čekala, takhle jsem to spíš pojala, že jsem čekala, až bude zase výměna kněží. Nebylo to tak, že bych si řekla, že s církví praštím do stolu a konec definitivní. To určitě ne. To mě, když se tak zamyslím, vlastně enapadlo nikdy, a to ani ve chvílích pochyb, nebo jinejch bojů, nebo deziluzí... když už, tak jsem zkrátka nějaký čas nežila církevně, ale nikdy tak, abych něco definitivně uzavírala. Abych zkrátka práskla do stolu.

Vy jste vlastně byla omezena v tom, že jste nemohla chodit nikam jinam.

No právě, byla jsem omezená v tom, že nic jiného nebylo pro mě dostupný a já byla méně odvážná s tím svým pohybem po Praze. Žejo, dneska prostě nastartuju, a jedu si třeba k Salvátoru, že jo. Což tehdy bych si netroufla někde putovat si sama. Po pravdě, i teď, když si troufá třeba, víte že teda moc kostelů bezbarierovejch není? Nanejvýš zkusit si něco vytelefonovat... ať už přístup jinudy... anebo zkrátka udělat objednávku na pár chlapů, který vás tam zkrátka vynesou nebo snesou.... viz Jezulátko. To je naprosto ... z mého hlediska spíš zikkurat.

Rozumím.

Člověk si stejně celej život zvyká na různý věci. To k tomu patří a často jsou to výzvy. Takže jsem... no, možná čekala až bude výměna, nebo tomu nechala prostě volnej průbeh.... .. mezitím do toho vstoupila rodinná událost a věci a okolnosti s tím spojený, pak taky rekonstrukce bytu a to všechno dohromady... mě nakonec z úplně objektivních důvodů přesunulo mimo Prahu. Takže teď vlastně začíná další kapitola. Farnost *mimopražská*. A to je taky zajímavý. Už pro to srovnání. Tahle sice měla taky své různé dějiny, ale to bychom tady byly do zítřka. Nicméně jak jsem tam po těch letech přišla, tak mě už vlastně skoro nikdo neznal, krom pár lidí nebo zbytků přízně. Jako jezdívala jsem tam, ale

nebydlela dobřejch čtyřicet let, spíš víc. Takže mě mohly znát spíš nějaký tak spíš ty babky, nebo nějakí vrstevníci třeba, což už je vlastně skoro totéž..... ale do kostela, tam jsem vlastně znovu začala chodit do kostela a to tak, že nějak úplně znova. Jakoby od začátku. Nejen, že k rodnému kostelu máte prostě vztah.... i když to hodně asi taky. Ale že třeba se tam zrovna střídali kněží. Takže perfektní, jak se to sešlo. Přišel tam mladý kněz *M*(jméno kněze)*, charismatickej člověk. Ten Duch z něj přímo prýštil. A teže teď, zrovna v tý době jako já, přišel ten mladičkej *M*(jméno kněze)* a snad že jsem tam byla od samýho jeho začátku nebo proč, tak ta farnost mě úžasně přijala. Ale je možný, že i já jsem se taky možná víc snažila, nějak mě lákalo zkusit tam zapadnout, takže jsem zkoušela bejt v rámci možností i aktivní, a nebo když bylo třeba na faře nějaký to agapé, tak jsem se mezi ně....

... družila.

.. moc to zas neumím, ale jako přišla jsem tam a dobrý den..a kdo vy jste na mě zase někdo. Takže já jsem to takhle spíš nenápadně mezi ně zkoušela. Nebo pro ně fotila nějaký akce. Můžu říct, že mě za ty tři roky, kdy jsem tam pobývala, ta farnost nějakým způsobem přijala možná víc, než ta farnost naše od mýho návratu tady. Možná zdání, kdoví? Tady se to mezitím jednak hodně obměnilo, hodně se to tady obměňuje pořád, jako na sídlišti prostě, a jednak je tu ta kostelní migrace, o který je to téma.

V čem to tam bylo lepší?

Nevím teď přesně, to slovo „lepší“.... jiný spíš. Tady se mi prostě nepodařilo dosud tak zapadnout natolik, jako tam za ty tři roky. A to jsem tu nově taky tři roky. Nebo se mi to tak někdy možná jenom zdá.... nevím, mám takový pocity... víte, je to taky možná i věkem už. Snaha tu je, fotím taky pro ně, píšu do Famího zpravodaje, nahrávám přednášky, snažím se účastnit lecčeho... a třeba se současným naším skvělým panem farářem i všemi kaplany mám úžasný vztahy.. ale oslovit někoho, když se pokusím... asi už spadám do škatulky hodně typický a propíraný a takový charakterizující....asi „svíčková bába“. Možná? Ono se to zdá malý rozdíl, od toho pobytu jinde, ale stárnutí neprobíhá tak plynulým tempem, spíš se urychluje. Nevidím tam prostě nikde moc zajiskření, že by mohl vzniknout nějaký kontakt moc, to je možná pár lidí, na prstech jedny ruky, kde jde aspoň o vřelý pozdrav, nebo i něco víc. A když už... zas si v podstatě ve skutečnosti nemáme co říct.

A to mě právě zajímá, to jste na to taky tak hezky narazila, protože já předpokládám, že lidi jsou veskrze všude stejný. Vždycky se to nějak namíchá, a vy, když jste schopna do nějaké komunity zapadnout, a když v ní nějak cítíte ty překážky, dovedla byste nějak vystihnout, v čem jsou ty komunity rozdílný? Co je rozděluje?

Vemu to teda ještě trošku z jiný strany. Každá farnost, to je taky zajímavý totiž, že asi úplně každá farnost ještě má takovou typickou strukturu, velice podobnou a to jsem vysledovala nejen tady, ale i *mimo tu Prahu* myslím zkrátka, že je to úplně všude. Okolo faráře, oltáře, scholy, existuje vždycky nějaká rodina dvě, která, jak to říct..... jsou ty zbožný. Svatý. Rodiny, ve kterých všechny děti ministrujou, zpívají, jedna z nich je katechetka, druhá diriguje scholu, třetí je kostelník.....

Ano! Slyšela jsem to. Z dobré katolické rodiny.....

... další z té rodiny jsou v pastorační radě, prostě celej klan, prostě nějaká matka rodu je jako nějaká včelí královna založí a pak se to po generace udržuje, pak odrůstající hoši jdou do semináře, některý dívky pak do klášterů, ale musí taky zůstat něco na tu setbu, aby se klan udržel v chodu a pokračoval, žejo, ty se zase žení a vdávají mezi sebou, teologii nějak ale u nich studujou prakticky všichni, akorát že ne všichni to vydržejí, sedávají v těch prvních lavicích.. jako i doslova. A blahosklonně vás ostatní tolerujou, i se usmívají, a tak, protože

jsite pro ně dobrý materiál, na kterým se konají ty dobré skutky. Nevím, jak je nazvat... taková kostelní šlechta jako by?

Rozumím.

A pak jsme my, který oni jako berou, že chodí sice taky do kostela... ale jenom chodí do kostela, kdežto ONI nějakým způsobem mají zaručenou tu spásu a jsou si toho vědomi a taky to umějí dávat najevo. Oni drží v ruce všechny ty trumfy, posbírají všechny ty záruky, místenky do nebe. Všechno dodržují, a vedou příkladný životy. Sem tam někdo uspořádá sezení, kde vám nadšeně zvěstují, kolik lodí už obrátili na víru. Apoštolové. Možná, že i zázraky dělají, nevím. Ale že mají nebe zkrátka jistý, to z toho plyne.

Jo! Dělají to přesně všechno správně.

Ano, vše správně, ale je zároveň je zajímavý, že třeba právě jejich děti na rozdíl od těch obyčejnějších, řadovějších věřících, tak to jsou ty poslední, kteří vás třeba jen pozdraví, nebo vám vůbec odpoví na pozdrav. Vím, jde o detail, ale myslím, že ty detaily nějak... prostě vyprávěcí hodnotu mají někdy větší, než co jiného. Oni prostě vědí, že ONI jsou ti zbožní a to místo po pravici Boží je pro ně, kdežto kdoví, jak to je s náma... proč se se s náma zahazovat.

Prostě nadřazenost.....

Tak když prostě vědí s jistotou už teď, že půjdou prostě do nebe a my ne...

Je pojem nadřazenost ten správnější?

No, koukají na vás fakt někdy tak ty pokrytecký úsměvy taky. Nebo potkáte takovouhle dámu, dobrý, třeba vám pomůže.... nevím, s taškou nebo tak.... a ta pak začne jásat, že je štěstím bez sebe, že vás potkala.... což zní dobře, než tu větu dokončí..... protože pokračuje, že je totiž nadšená, že mohla na vás udělat ten dobrý skutek, a že dnes už je to druhé, a tak je to hrozně prima takhle ještě o dobrý skutek navíc mít.... ty záruky na to nebe jsou prostě nade vše

Ale když řekneme pojem nadřazenost, že jsou taková nadřazení tou správností svého života.

Tak .. nevím, jestli je to přímo o tom, možná z jiného soudku, ale na to, že se to týká farníků-....víte, poznáte řekneme v lékárnici paní z kostela. A potěší vás to. Jenže ona vás nepoznává. A když jí napovíte, řekne: „Z kostela?. No jo... tak to já si vás nemůžu pamatovat. Já když vidím postižený, tak odvracím oči. To já se odvracím, a děti k tomu taky vedu, že se nemají dívat na postižený. Takže si vás opravdu pamatovat nemůžu.“ Je to zvláštní, když to řekne i mladá, protože když babky říkají vnukům, když je mívám: „Nedívej se!“ to sem zvyklá, ale když to řekne mladá žena, z kostela, právě z těch prvních lavic, a že takhle vede i děti, tak to mě jako dost překvapí.

A co za tím vidíte?

No je to taková ta letitá tradice. Jenže když je to u mladý ženský, teda nevím, jestli už to trošku není takové až třeba moje nějaký zkreslený vnímání, ale mám pocit, že tihle jsou natolik konzervativní, že drží prostě tradice pro tradice samy, ve všem, takže se neměňej ani v těch věcech. Prostě spadají do toho i tyhle tradiční názory, že když je někdo mrzák, tak se na něho nedívej...

Aha.

Jo....

A není tam taky to mrzák = trest boží?

Přímo to tam nebylo. Tak dalece jsme spolu nemluvily, protože ona odvrací zrak.

Aha.

To mě mrzelo.

Nechci vám to podsouvat, ale s tímto jsme se taky setkali.

Právě, to třeba i jiná mladá holka tady, pastorační asistentka, mi nabízela - totiž moje i manželova rodina skutečně máme nějaký fakt dost krutý osudy v rodině, sahá to do minulosti ale kdo nemá - dovedu pochopit, že nějaký středověký člověk, kterej věří tomu rodinnému prokletí, rodinným kletbám, nebo jak se tomu říkalo, že když by si poslechli ty příběhy, tak by to skutečně mohli na to vztáhnout. Ale když vám nabízí dvacetiletá letá holka, jestli nechcete zařídit nějaký čarování, prostě odstranit tu rodinnou kletbu...

Ona to pojme jako čarování?

Ne, tomu tak říkám já.

Ale vy jste tomu takhle rozuměla. Že ona to takhle vnímá, že se to dá odčarovat.

Prostě nějakýma modlitbama odstranit. Zaklínáním. Já tomu prostě nerozumím, ale především nevěřím. Žádnému takovému čarování, natož prokletí

No právě. A já se vám nedivím.

Jako nějak se tragický osudy předků asi do dalších generací taky přenášejí, geneticky, i tím, že ty příběhy nadále žijí tím, že se vyprávějí a tradují, nějak vás to může formovat. Ale já bych to rozhodně nebrala jako nějaký prokletí nebo nějaký trest Boží za viny nějakých předků, vždyť přece i Ježíš vlastně tohle popírá v evangeliu, takže jakýpak copak...

Ano, přesně.

Možná si vyberou z Písma jenom něco, další pasáž vynechají, a především vůbec nevnímají kontext, nedají dvě a dvě dohromady. Tohle prostě se tak traduje a basta

Ježíš tam přímo říká: proto se mu dějou tyhle věci, aby se na něm mohla ukázat milost Boží.

A taky o tom je tam přece výslovně, že děti nemohou za viny svých rodičů.... Já prostě nevěřím na nějaký rodinný prokletí. Jako na relikt magických pohanských kultů někdy z doby kamenné, to možná snad.

Ono i statisticky, když si udělá jakákoliv rodina svůj rodokmen, zjistí, že to tam má taky, že to se jedná pouze o selektivní paměť a o vytěsnění těch černých ovcí, o kterých se nemluví a ve skutečnosti jako .. víte co, jako žít v takový ty svatosti, jsem četla i nějaký úryvky i z Písma, kde mě to úplně tahalo za uši... omlouvám se, že vám do toho vsouvám svůj názor a svou zkušenost, ale hrozně jste mě tím oslovila. Že tam bylo: Abyste se nenamočili do hříchu. Zůstaňte čistí. A ve mně se úplně vzbouřila taková ta vůle k tomu životu a říkám, jak lze žít a nehřešit? Jako vždyť právě o tom to je, že žijeme a na té životní cestě, to je není ta svatá cesta, to je ta špinavá cesta, a tím žijem. A tím se vlastně na nás ukazují ty skutky Boží.

Ano. Tak po pravdě, hříchy mají podíl na svatosti. A nebýt hříšníků, a třeba i těžkých, asi bychom neměli ani světce, a dokonce většinu biblických postav. To by tam možná trčel Ježíš sám, jako kůl v plotě...

No vy mi dáváte dneska. Takže tady to jste všechno.....

No asi abych to teda uzavřela.....

No, nemusíte to uzavírat, kochejme se v tom. O tom to je. Takže vlastně .. počkejte, víte u čeho jsme byli? Jak v tý farnosti jsou ty svatý rodiny.

Svatý rodiny. Jo, jo. No, tak ty svatý rodiny mají taky svý role, zase zastanou hodně práce na tom chodu farnosti, ale co mě osobně vadí, že jak tak na nás konaj ty dobrý skutky, nejde často o pomoc, nenabízejí doopravdy pomoc, ale budto to, co uznají za vhodné, že nám pomůžou, a zejména, že nám poradí. Že nám to vysvětlí všechno....

Jak mají správně žít?

Tak nějak. A jak dosáhnou svatosti.... to se pak třeba dávají za příklad. Ale tím nechci říct, jsou samozřejmě i lidé, kteří mají v sobě dar něco ve vás posunout, ale dávat vám třeba postupy, jak a coprostě třeba abyste se, ať už vymanila z toho rodinného prokletí, nebo prostě... ale nejhorší na tom je, že oni si vlastně myslí, že dělat to je správný, a že musej. Asi to i myslej dobře. A o to víc se cítěj vyvolený, možná i o to, čím míň je berete vážně. Protože to bejvá doklad, že ještě máte s vírou problémy a nevidíte to všechno dobře. Nejspíš jste prostě heretik. Já prostě jen asi nějak pro to nemám ten smysl já tam cítím v tom to vyvyšování, povyšování hrozný. A ty vstupenky do nebe, zásluhy a záruky, který si shromažďujou.

My tomu v našem oboru říkáme páchači dobra.

Páchači dobra.....

Je to jedna z patologií pomáhajících profesí taky mimochodem.

Přítom já mám zkušenost, že pokud mi někdo nejvíc pomohl, ať už to byl kněz, nebo věřící, nebo nevěřící, někdo z kostela nebo mimo něj, když mi někdo pomohl, tak právě v situaci, kdy o to neusiloval. Jakoby prostě jen tak mimochodem, že mu to tak přišlo přirozený.....

Nešel páchat. Šel konat, co bylo potřeba.

Na tohle je krásnej jeden takovej ten zenovej příběh .. jak ten zenovej mistr říká žákovi, který tam zkouší všelijaký techniky, jak dosáhnout satori, tak mu praví: *To všechno je k ničemu, příliš se snažíš.* A o co se člověk snaží, tak to je vždycky nějaký ulítlý, protože se snaží on sám. Myslím, že jde spíš o to nesnažení, uvolnit v sobě prostor pro Boha, aby mohl konat on. Námi.

Bytí. To my máme v tý naší fenomenologii. Jde o to býtí. Ano.

Aby Bůh skrz nás pomohl, ne my. Čím víc do toho soukáte sebe, tak tím víc blokujete toho Boha a i tu možnost, aby pomohl. Ucpete to sebou. Nevím, každý to má jinak, takhle to mám já.

Ano, rozumím.

A proto mi vadí to, když mě to někdo vyloženě cpe. Věřte, že tohle vzbuzuju v mnoha lidech to pokušení mi pomáhat a ne vždy je to příjemný, ne vždy je to cenný. Prostě čím víc se kdo snaží, tím míň je v tom Boha, tím míň je to zkrátka účinný. Když se nesnažej a pomůžou, to bejvá fajn.

A když se vrátím k těm lidem v tý farnosti, je tam něco, co vám zase jako pomohlo? Nebo jestli jsou v tom, dalo by se říct ekonomicky ty prorůstový....

Teď se jen zeptám, promiňte.....mohla bych si zapálit? Jen k tomu dokončení...

Teď jsem si vzpomněla na kouřícího Nového papeže. Mladého papeže, teda.

Jé, za toho už jsem dostala tolikrát vynadáno.....jako že jsem se na to vůbec dívala byl hroznejch hřích.....

Ale to my jsme teda odbočily.....takže komunita!

Já jsem se teď asi moc rozohnila těmi bolestnými zkušenostmi, žejo, trochu si to vyčítám. Samozřejmě že mi ta komunita dávala a dává v různých dobách různé věci a do různé míry a různými způsoby..... už jen ti naši kněží současní, to je skoroí nezastupitelný ničím teď...kdybych měla mluvit o současnosti

Ano, rozumím. Já vás úplně chápu.

No... ale pokud mi nedává něco třeba když mi něco jakoby tam chybí, je to asi taky tím právě.... neměla jsem prostě příliš možností migrovat. Uniknout, a přesto zůstat součástí celku. Takže tam byla fakt pauza, ale zase to mělo výborný jiný aspekty, jako všechno i negativa, mají své kladné stránky, takže to bylo nakonec prospěšný. Třeba když přišel ten pobyt *mimo Prahu*, pak návrat do Prahy a to už tu byl jiný kněz. Ale ani ten už tu není. To společenství se tady mezitím hodně proměnilo, neznala jsem tady zase vlastně vůbec nikoho. Zároveň jsem byla už i odvážnější, co se týče ježdění po Praze, takže mě třeba zlákal jezdit pravidelně i v úterý k Salvátorovi. Tak to byl pro mě objev teda, ne že bych Halíka neznala, ale poznat celý prostředí, ale upřímně, stále jsem to chápala a chápu, že patřím a chci patřit prostě, děj se, co děj, sem. Něco jako kdysi patřit k Václavu a jezdit do Ignáce. Možná by totak i mělo bejt zvlášť když je ta možnost, třeba právě v Praze, aby člověk někam patřil... ale jezdil čerpat i jinam. Aby se nazasekl.

Že vám jde i o ty lidi v tom kostele?

Že mi jde o to, někam patřit, i když se ty lidi hodně promění ...

Vidíte, to je teď zajímavý. Já jsem vám tam podsunula, že vám jde o ty lidi v tom kostele, ale pro vás to někam patřit, ale bude znamenat něco jiného, když říkáte, že lidi se tam proměňují. Jak byste to řekla?

No. Pro mě to znamená ještě jeden objev takhle kstáru – nový pohled vůbec na účast na mši svaté. Pravidelnej. Ne že bych s tím měla někdy nějaký problém, nebo vůbec problém se mší svatou zvlášť. To byly složitější problémy, než je účast na mši. Ale objevila jsem její nové úžasnej rozměr. Že prostě je TO ten rituál. Je to něco, kam jdete v každý roční době, za každého počasí, za každý nálady, za každý životní situace (pokud teda zrovna nemáte 39 teplotu) a teďka jdete tam třeba natěšená, jdete tam roztěkaná, jdete tam nervózní, jdete tam smutná, prostě v jakýkoliv náladě. A odhlédnu-li i od toho, co zrovna při té mši konkrétně sledujete, co vás tam bez ohledu na cokoliv... prostě, jak to máte vnitřně pojatý tu vlastní účast přímo na tý mši, tak ještě navíc, tím, že je to neměnný rituál, tak vám nabízí úžasný zrcadlo toho, kde teď vy v tom životě jste. A teďka můžete tam během té mše kromě naslouchání, modliteb, a tý účasti na samotný mši i sledovat z dálky sama sebe. Proč jsem dneska v blbý náladě? Proč se dneska nemůžu soustředit? To je taky...proč vlastně s tím nesoustředěním něco dělat? Proč to nutně potlačovat? Proč to jen nepozorovat a prostě celý nepředložit jak to je? Co když mě ty myšlenky utíkají právě proto, a právě tam, odkud plyne ten můj nesoustředěnej neklid? Proč se nutit do čehokoliv, ještě ke všemu před Bohem? Prostě ta mše tím, že je pořád jakoby stejná, tak vás zastihne v tý vaší vlastní proměnlivosti a vždycky vám něco ukáže o vás, kde vy právě jste. Jako když Hospodin přichází do Edenu a říká „Adame, kde jsi?“ Takže je tu přesně ta otázka, jako by se vás ten Bůh právě ptal,

„kde právě teď jsi, člověče?“ copak se s tebou za ten týden dělo, kde jsi, kde si právě stojíš tady v tu chvíli? To je tak úžasný zrcadlo,... Někdy se i třeba stane se, že tam jdu a cestou si říkám, že to nedám, že si to tam asi jen prostě nějak odsedím, a nic zbožného z toho nebude. Nejraději bych se na to vykašlala, říkám si, ale prostě tam jdu. Ale někde vevnitř mě to stejně láká. A najednou ...prostě mě tam naopak třeba něco tak děsně osloví, že užasnu nad tím vším. A třeba to je něco, co bez toho určitýho odstupu by mě vůbec něťuklo. Ale může to být i naopak. Natěšená, připravená a pak zklamaná. Ale zase je u všeho to všudypřítomný PROČ, který může fungovat jen díky tomu, že je ten rituál pořád vlastně stejnej. Prostě vždycky mi to něco přinese, i když si to třeba jen tak odsedím... rozumíte....

Ano, ne v té zbožné náladě.

Ano. Ale zase tím nechci říct, že tam jdu většinou nějak nerada, to ne. Spíš naopak. Byl to jen příklad, že i tehdy to má smysl. Velkej a mocnej. Ono je to opravdu spíš naopak, já se na mši většinou hrozně těším, a taky připravuju, různě.

A patří k tomu i to stálý prostředí? I ty lidi tam?

Ano, no prostě držet se toho jednoho, že jakoby to zrcadlení, že to umožňuje právě jakoby to zjednodušení, ty mantinely ... prostě vám nabízí tyhle otázky. Prozože jen uvnitř mantinelů je ten největší prostor pro svobodu. Vždycky. Že to stálý a neměnný prostředí vám umožňuje se soustředit na to, co bylo nebo je proměnlivý. A naopak. Je to zkrátka taková kotvaale já asi zase hrozně odbočuju....

Ale ne, to je strašně zajímavý, co říkáte. Rozumím. Takže v té jednoduchosti, v té všednosti a šedosti...

Tam, protože TAM JE ten Bůh.

To je krásný!

Víte, co už jsem takhle objevila věcí? Tak on je to vůbec takovej princip v těch mantinelech, třeba vždycky vám dá víc, poznat jedno jediný místo do hloubky, než zcestovat půlku světa jen tak v poklusu, i když se vám zdá, že je to pořád stejný....není to je vůbec takový moje krédo životní, ten minimalismus, a vlastně mně v tom možná pomohla i to moje roční ležáctví tenkrát, kdoví? Jak jsem jen ležela a obraceli mě jen z toho boku na bok...dobrý, nebyla to žádná sláva, ale abych přežila, musela jsem trochu koukat okolo a tak jsem si objevila i tyhle věci, že z jednoho místa toho doopravdy vidíte víc, než když jich vystřídáte tisíc... a bylo to úžasný. Takže kotvit se dá vlastně kdekoli kdykoli. Z jednoho místa. Mše ... ale i ta komunita ... to je prostě hrozně důležitěj způsob, takže i to, jak poznávat tu vaši komunitu, ať už s ní splynete tak či onak, nebo s ní nesplynete nějak, ať už máte problém s tím či oním. Pozorovat to všechno právě takhle. Já vím, že jsem tady mluvila o nějakých svých zraněních, stescích, o nějakých farních šlechtách, ale já v podstatě ty lidi pozoruju stejně tak, jak pozoruju svět a když se pozoruje, tak člověk taky naslouchá. Čím víc tam je toho naslouchání, tak může být i míň problémů a naopak tam narůstá ta zajímavost věcí a vůbec ta fantastičnost, která potom...

A můžete si vůbec pak na ten svět nějak šáhnout, když ho jako pozorujete?

Jak šáhnout?

No, já když si představím sebe, že bych ten svět pozorovala a naslouchala, tak bych se tam vnímala pasivně a to aktivní bych si dělala vevnitř sebe. Ale pak si říkám, jak bych byla schopna být s těma lidma.

Jako třeba narážíte na to, jestli se podílím na nějakým farním životě? Podílím.

Ve skrze ano, ale ono mi teď nejde o nějaký organizování, ale vůbec o tu schopnost s tím jakoby sdílet nějaký vztahy s těma lidma. Já se teď teda ujišťuju, protože pro mě to pozorování znamená tohle: Já když pozoruju, tak...

Jo, dobře, ale tak to ale není, nebo spíš to není úplně, to není že bych jen seděla jak pecka a rozhlížela se a něco si u toho jen prožívala. To popisuju jen jednu část. Spíš ten důvod toho, proč kotvím na jednom místě. A pak taky zobecňuju, což by asi člověk moc dělat neměl, když jde o živý lidi...jenže vy jste se neptala na lidi, ale na komunitu anebo možná narážíte na to, jak jsem citovala toho Pasoliniho? O tom „proč malovat obrazy, když se dá o nich snít“... ?

Ano. Taky je to podobnej obraz.

Mohla byste mi tu otázku třeba konkretizovat? Jako jak vypadá ten můj život v tý komunitě?

V tý komunitě. Přesně tak. Protože mě tam zaujalo to poslouchání, takže mi to přišlo pasivní, takže co vám ta komunita dává?

Co mi dává komunita? Jasně ... tak to je taky zase strašně moc rovin, jak tohle právě v tom kostelním prostředí brát. Třeba při tý mši si ráda všechny ty lidi představuju opravdu spíš abstraktněji, jako fascinuje mě jakoby to společenství, jako skutečně že tady je teď ten kousek lidstva, který to všechno prostě sdílí....

Lid Boží?

..jo, lid Boží, který tu společně sdílí tu svou víru, v jednu chvíli na jednom místě, třebaže je u každého úplně jiná. Boha, kterýho každěj nahlížíme jinak. To je na tom právě to mystický přece, až kosmický! Že v tom vidím to celé lidstvo spojený přes ty rozdíly, že se mi tam promítne, jak každěj z nás má v těch všech zástupech za sebou ...navíc všechny ty generace, předchozí generace, a ty dějiny samotnýho vesmíru, který v sobě neseme ... prostě podobný jako ta moje „malostranská zkušenost“ v dětství – nebe a země, přes ty jednotlivý světýlka že nakonec vytvoří jednotu. Přece je to právě ta úžasná jednota, i s těma rozdílyma vevnitř , která právě v tom Bohu splývá. Která z něj vychází, do něj vchází, která to celý formuje, která prostě celá dohromady je ten Bůh...

A je to živý!

....a to sdílení toho lidu Božího, tenhle až mystickej zážitek, v tom kostele současně dokážu mít, ale současně s tím třeba zároveň vědět, že tamten co sedí vedle, má já nevím třeba i názory, který mě můžou fakticky štvát a že třeba potkat se jindy, nebo jinak, můžem se i o ně pohádat. Nebo si s ním třeba jen jednoduše nemusím vůbec lidsky rozumět. Nedružit se s ním. Ale neruší mě to, vůbec ne, spíš naopak. Nebo že s tímhle by bylo báječný se blíž poznat. Ostatně názorynevím, jestli jsou zvlášť podstatný zrovna názory, i když si většinou myslíme že jsou něco důležitýho v nás. Já si stejně vždycky spíš u tohohle vzpomenu - i u názorů jakoby těch nejdůležitějších , teda na Boha, víru a tak - , na to augustinovský, že je na církvi krásný, že v tý zahrádce církve je místo pro každou květinu, ale i pro tu plevel. A bez plevuele by nebyly pokypřený třeba záhony. Ostatně i plevel plevelem nazval člověk jenom podle toho, jestli mu prospívá nebo ne. Bůh to myslím takhle vidět nemůže. A je to o tom, že všichni jsme v tom kostele prostě a můžem si jeden o druhým myslet cokoli, nebo třeba i vědět, kdo by měl třeba právě potřebu i toho vymítání, a zbavovat mě rodinný kletby a nebo cokoli jinýho, ale to je prostě jiná rovina. Mě to prostě neruší. Mě to nadchává a fascinuje, ta pospolitost v tý různosti.

A když vás takhle poslouchám, tak co by se muselo stát, nebo co by vás přinutilo tuhle komunitu opustit a hledat jinou?

Já vím asi na co narážíte, já jsem na tom messengeru vám psala, že mě to tady drží, že tu teď máme ten asi zlatý věk. Současnej farář je prostě úžasnej. Ale i kaplani. To jsem tady asi takhle zahuštěně ještě asi nezažila takovou úrodu, tolik skvělejších kněžích ke všemu najednou

To je farář místní?

Ano, ten je prostě úžasnej.

Takže je to navázané na toho faráře?

.. asi, no to zas asi tak .. tak, navíc ... žejo když budu chtít, taky na něm můžu najít věci, který mi nemusej sedět... ale kdo není takovej? Jenže o tohle teď vůbec nejde asi...protože jinej na něm může viset právě pro věci, který mně neseseděj a naopak. Ta komunita, lid Boží je různoroděj, a ke každému faráři maj jednotlivý tyhle buňky taky vztah jinej. Ani faráře nebere celá komunita ve všem stejně. A farář jednotlivý lidi taky ne, i když se o to často snaží..nebo by možná i měl.

Ano. Neobjednáváme si ty lidi.

... to jsou stejně spíš drobnosti. On tenhle ten náš je prostě úžasnej, úžasnej zpovědníka a kazatel, a taky propojuje lidi, snaží se nás poznávat a poznávat se nechává ... chodí mezi lidi. Otázka, jakým způsobem ty komunity fungují, je ovšem spíš – jako ta struktura komunit při farnostech – je i obrazem naší doby, přesně a do písmene. Nedávno jsem četla Lipovetzkyho, já teď nevím, která je to přesně knížka, mám ji staženou v mobilu. Má tam myšlenku, která platí i o farnostech a napadlo mě, že je to přesně ono, co je někdy přesně ta nesnáz. Že dnešní společnost se prostě atomizuje, lidi jednak se uzavírají doma ve svých obývacích a pak se scházejí třeba na základě už nejen svého společného dominantního zájmu, i když je třeba v rámci celke marginální, ale že vlastně jsou oblíbený malý skupinky, že se třeba scházejí na základě

No to je i v sociologických průzkumech, který mám v teorii práce.

... že se můžou scházet třeba... třeba rodiče homosexuálních dětí, nebo vůbec menšiny se mohou scházet a to není nic proti.....

Jako že se schraňují ve svých sociálních bublinách?

...ano, třeba vegani, anebo zase třeba matky problematických nebo postižených dětí....

To znám.....

A to je všechno v pořádku. Ale pozor, k čemu spěju – chybí mi právě třeba ve farnostech ale s tím se nedá nic dělat, protože to bychom se museli vzbouřit proti době samotný a to jaksi není možný, to bychom porušili kde společnost právě je.... jednoduše není způsob. Není na to v tuhle historickou chvíli zkrátka vůbec ani prostor, a asi ani to sjednocující téma, nic. Takže i když jsou ve farnosti skupinky, který se víc druží - máte ministranty, máte předškoláky, školáky, středoškoláky, vysokoškoláky, maminky s dětma, máte seniory. A teďka mě najednou napadlo: furt se mluví o tom, jak třeba ty mezigenerační vztahy nefungují, ale kde a jak by se měli spojit, propojit? Domácnosti už tohle nezajistí. Málokdy žijí generace společně. Mluvila jsem právě třeba i tom s naším farářem. Já neříkám, že by se měli scházet mimina s důchodcema, ale třeba mládež a řekněme někdo, kdo už .. no třeba s těmi seniory... ale JAK to propojit? To prostě nejde. Která myšlenka, téma, pod jakým námětem,

kteřej by to zastřešil by se měli sejít? A není to možný ani právě v těch farnostech. Ve farnostech ty společenství, spolča, vymezuje věk, věkový skupiny.

Ale možná je to spojený, jak jste teď říkala ten svůj příběh, že vlastně až jako v pozdějším věku zakotvujete a teprve teď vidíte ten přínos té stabilní komunity. Že mezitím ti lidé vlastně hledají a ještě tohle není pro ně přínos, že jdou třeba za tím farářem a ti lidi a to prostředí v tuto chvíli vlastně pro ně nejsou prioritá.

...a tak jak jsme se taky o tom s tím naším farářem bavili, zkoušel zavést třeba literární večery, přednáškový cykly a zval sem fakt chytrý a zajímavý lidi z církevního světa. Takový zvučný atraktivní jména mezi nima byly.... u toho nějaký věkový kategorie nebyly výbec důležitý, byl pozván z farnosti kdokoli.... jenže většinou nikdo moc nepřišel... a pokud, farář usoudil, že to bylo spíš ze zdvořilosti... nevím akorát, jestli spíš nečekal jen větší prostě účast a tak si to takhle vyložil...

Takže lidi na to prostě neslyší?

Takže s tím se přestalo.

A když se vrátím k tý otázce, co by vás přinutilo, abyste opustila tuhle farnost a tuhle komunitu?

Tak lidi z tý komunity určitě ne, protože ty se mění furt.

Ano, rozumím.

Tak nějaký pevný jádro tady je, dalo by se říct. Pak je tady převažující taková ta mlčící většina. Ti, co chodí na stejnou mši, do stejného kostela, často sedí na stejným místě ve stejný lavici.... ale nevíte o nich nic. Oni se zvlášť ani nezdraví, ani neodpovídají na pozdrav. Nevíte o nich nic. Prostě tam sedí. A na žádný aktivity... těch se taky moc neúčastní. Ale abyste rozuměla, to není nic proti nim. Možná právě naopak. Možná chápou tu anonymitu, tu mystiku obecnýho. Akorát se prostě o nich nic neví. Aspoň já teda určitě ne. Takový to prostě je.... Ale to bude spíš tím, že katolický prostředí je prostě takový anonymnější než třeba protestantský. Někdo naopak právě tu anonymitu vítá... a možná, že právě v ní je ta základní síla

A nebo než jste měla zkušenost v tý (*mimo Prahu*), tam se třeba lidi znali víc.

Tak víte co, to je malý město, většinu lidí potkáváte na ulici.

A tam ta mlčící většina byla taky? A myslíte že i tohle mohlo přispívat k tomu, že jste do tý komunity víc zapadla, že byla taková pestřejší?

Možná. Ale my jsme se prostě potkávali na ulici. Malý město. Šla jste si pro chleba a potkala jste někoho z kostela.

Takže když lidi by to nebyli, tak co by to bylo? Farář? Kdyby se změnila osoba faráře? (*stále se etázka váže k tomu, co by respondentku donutilo k tomu, aby opustila farnost*)

To netuším, teď před takovou situací nestojím.... a stejně si myslí, že by to v tom nebylo. No,... takže možná ve výsledku - kdyby zbourali kostel.

Dobře. To zní optimisticky. Já doufám, že demoliční výměry na kostely už se tady nedávají. A KDO je pro vás farář? Kněz. Když slyšíte, že někdo je kněz. Co pro vás znamená to slovo kněz.

Co pro mě znamená slovo kněz? Někdo, ke komu mám úctu...

Automaticky?

...automaticky? ... Ke kněžství mám úctu, ale teď jde o to, v čem a jakou. Ne jako takový to, že kněz má vždy a ve všem pravdu, to vůbec ne. Jako jestli říct třeba autorita.... ani to možná ne. Nevím, já myslím, že člověk, kterej jde dneska studovat na kněze, tak jednak ví, že tomu bude muset hodně obětovat a jednak tomu obětuje. Ono nejde jen o to, že je většinový společnosti spíš pro srandu. Pak taky to dělá navzdory tomu, že většina tý práce je nějaký papírování a zařizování něčeho jinýho, než souvisí vůbec s náboženstvím. Já myslím, že je to zodpovědná práce, a že je tam taky velice těžký to osamění, zvláště když je spojený s tím, co zavedl Duka, ta ještě větší frekvence toho luftování. Za Vlka se to tak rychle neměnilo, kněží se takhle rychle nestřídali. Než se ten kněz někde stačí rozkoukat, zorientovat, aby mohl začít pro tu farnost cokoli dalšího dělat, jen co stačí víc seznámit s lidma, až se mu třeba i farnost stane takovou rodinou, jen co vlastně teprve nazraje situace, aby vůbec zhodnotil, jestli se mu to povedlo nebo nepovedlo a co dál...

.... Vybudovat vztahy trvá, to chce důvěru, to jsou roky třeba.....

..no právě. A frrr, už je zase pryč. A nanovo. Nevím, jestli je to dobrý, tohle nomádství a nemožnost zapustit nikde kořeny. . Nevím, jestli je to dobře, když je to takhle rychlý. Jako střídání asi jo, ale takhle rychle? Za Vlka mi ta delší doba přišla lepší. Těch čtyři, pět let, je hrozně málo.

To máte pravdu. Já jsem si toho také všimla.

To je ostatně možná i důvod, mě napadá, aspoň jeden z důvodů, proč třeba zrovna u Halíka to tak klope. Jasně, že je to především tím Halíkem samotným, ale že on prostě jak je leta letoucí na jednom místě, měl a má dost času, aby si to tam mohl sám proorganizovat, stíhat zpětnou vazbu, reagovat na ni...kdybych teda odhlídla od samotných jeho kvalit, od jeho vlastní výrazný osoby.....

On je prostě vrostlejší do tý farnosti a má tam tak velkou autoritu, že vlastně on je ta farnost. Už roky.

..že tam je ty dlouhý roky určitě přispívá hodně ... u toho Salvátora je jen tak mimochodem taky zajímavý a příznačný, když jsme na to narazili...všimněte si, lidi moc neřeknou, že jdou na mši nebo k Salvatorovi, ale spíš „jdou na Halíka“.

Ano, já jsem si toho všimla.

Samozřejmě, že to není nic proti ničemu, a dá se to pochopit, ale o něčem to přece vypovídá. Prostě pro mě osobně právě tohle trošku skřípe. Nevím, jestli je to úplně dobře.

Kdyby tam nebyl Halík, tak jestli je to vůbec spojený s jejich vírou, že jo?

No právě.

No ale teď jsme odbočili od toho kněze...

Takže co je pro mě kněz? No asi ta autorita.?... Asi i to, že kněžské povolání je opravdu „povolání“ a představuje i určitou oběť, odvahu k ní přinejmenším.... Možná už to jako kdo do toho jde, toho si nějak vážím, i když třeba je z něj potom špatnej kazatel nebo špatnej zpovědník, a i když potom udělá něco jako že potom třeba odmítne někomu dát to přijímání.... Ja vlastně nevím, ale prostě to tak mám, že to tu úctu zasluhuje. Není to lehký život, být kněz. Jako je tam úcta, třeba ne jako k autoritě, ale třeba k člověku, kterej je schopen něco obětovat a vidím to právě tady v té schopnosti sebeoběti, vlastně i s dotekem od Boha, protože sám od sebe by to nedokázal. Ale možná je to ještě jinak. Asi, že ten kněz ..při mši... se dotýká Krista, že se podílí na tom úžasný tajemství eucharistie, před kterým žasnu od toho dětství.... takže možná není ve schopnosti sebeoběti, ale ve schopnosti oběti vůbec.... tý eucharistický zkrátka Podílet se a být tak trochu vlastně strůjcem toho úžasnýho tajemství eucharistie.... to je přeci tázračný. Mně to prostě od dětství nepřešlo ta úcta k tomu...

Co obětoval kněz? Já teď nad tím přemýšlím a říkám si, co obětoval, co získal kněz? Mě to takhle zarezonovalo tohle slovo. Mytíž automaticky přemýšlíme nad obětí, ale přitom já znám nějaký kasuistiky, kde to kněžství bylo pro ně ideálním řešením v jejich situaci, kdy naopak to byly spíš zisky než oběti, nebo že jim to něco řešilo. Něco, co sami v sobě neměli vyřešený. Jak čtu hodně těch patologií, teda bohužel ono to k tomu patří....

.... No a? Tak to prostě už vidíte v kostele, když se rozhlídnete, že tam jde většinou o problematický lidi. Skoro všichni, od posledních lavic, přes první až k tomu samotnýmu oltáři, žejo, kde je potom i ten kněz. A kněží, kteří jdou do semináře, tam skutečně je (aniž bych potřebovala kasuistiky, stačí jich pár znát), ne že by se svěřovali, ale něco odhadnete, něco vyčtete, ale vlastně se sem tam taky nakonec někdo třeba i svěří..... Třeba ..ale nejen v té sexuální oblasti, tam že bývají problémy, to tajemství nejenže není, to se naopak spíš ještě nadsazuje. Ale nejenom sexuální. Problémů je víc než kněží, i než lidí, možná na každýho vyjde několik a ještě zbyde pro ostatní. Může to být i útěk od něčeho, nebo zbabrání něčeho, prostě jsou tam problémy....ale

No právě.

..můžou tam být problémy a taky jsou, ano, chodí na to problematický lidi...

Já tomu rozumím...

Nojo, ale proč teda utíká zrovna k tomu dělat kněze? A vůbec by se dalo říct k víře? Proč neutíká třeba do jiný bubliny. Ono mezi problematickejma lidma se dá pohybovat celkem dobře, zvláště, když je člověk problematickej sám..... no prostě takový jsme... no, problémový...no a? Některý problematický lidi se utíkaj tam, jiní onam. Možná, že věřící akorát sdružujou lidi problematický zkrátka nějakým svým způsobem. Konečně... kdo není problematickej? Daleko horším způsobem problematický mi přijdou třeba politici.... ty přinejmenším neprojevujou žádnou snahu s tím něco dělat. Teda projevujou... stupňovat to negativní, mám ten dojem. Nejde o to, jaký člověk je a v čem má problém, ale jak se k němu staví, jak ho řeší a jak mu to vychází....

Já jsem si na to právě chtěla šáhnout, protože vidím, že to máte všechno nejenom promyšlený, ale i tvrdě prožitý, tak mě na tom překvapila automaticnost tý úcty. Tak jsem si na to chtěla šáhnout. Když víme to b) zřejmě už to b) není v naší společnosti taková adorace, jako by byla třeba před 50 lety nebo dříve....

.... důstojný pán, ctihodný pán, velebný pán, veledůstojný pán....

Protože teď se mluví o úpadku kněžství, o krizi kněžství, tak vychází najevo různý kasuistiky nebo se teď třeba bavím s kněžími, který jsou třeba ještě službě, nebo který jsou už laicionovaný, tak prozrazují i ty problémy se vzděláním.....

Problémy se vzděláním? V jakém smyslu?

To byla strašně zajímavá informace, která by mě asi jinak nenapadla, ale tím, že je strašně málo uchazečů o kněžství, tak mi říkal právě jeden kněz, kterej už je ženatý, že tím, že je jich strašně malinko, tak když už se biskupovi urodí v jeho diecézi nějaký zájemce o kněžství, který je natolik prost patologií, že je schopen vejít do semináře, tak není možné, aby neudělal vysokou školu. Já jsem si myslela, že tohle jsou informace, který tak nějak prosakují jen v rámci Čech, protože jsme ateistický národ, ale tady ten kněz se vzdělával v zahraničí, kde ta kontinuita nebyla vůbec přerušena a říkal, že je to bohužel problém, že nastává situace, kdy věřící svému kněží nerozumí, protože kněz je ve skutečnosti vyučený řezník, a těžko ty mystický a těžko uchopitelný a těžko sdělitelný věci předává člověku, který má třeba hluboce vystudovanou filosofii. Prostě že se tam tyto věci míjejí. Prostě že se nabořil ten stereotyp, kdy kněz vedle doktora a starosty byl nejvzdělanější osobou v komunitě. Teď je kněz kolikrát nejméně vzdělanou osobou.

Je to možný...

Bohužel. Mě to samotnou hodně překvapilo. Nikdy jsem o tom nepřemýšlela. Protože sama chodím do komunity, kde ti kněží jsou vzdělaní a vždycky jsem si tam našla to svoje, tak jsem se s tímhle nikdy nesešla. Až zprostředkovaně přes tu kasuistiku, kterou mi vyprávěl ten kněz.

Zajímavý to jistě je... pak taky asi záleží na míře toho vzdělání, nebo druhu, a tak. Alepředevším...jestli je to taky tak podstatný....

Ano, dostáváme se k tomu.

... víte, jestli je ale vlastně tak nutný být školený ve filosofii, a mít hluboký nebo široký vzdělání. Důležitý to možná bude, navíc to nikdy neškodí, ale jestli je to nutný....

Takže důležitý aspekt jeho osobnosti je spíš v čem? Jak byste to doplnila?

No, já bych byla ráda, kdyby kněží byli věřící. Všichni. Nebo aspoň většina z nich.

Tohle mi připadá jako vtip z Mladýho papeže. Já si nemůžu pomoci. Ale máte pravdu!

.. no vtip to ani moc není. Akorát když je kněz věřící, pak je myslím celkem jedno, jestli je hloupej, vzdělanej nebo řezník.

A co teda ten nevěřící kněz?

Nevěřící kněz... tak, on se může v tom horším případě za věřícího i pokládat. Ale to poznáte. Měl by mít asi charisma, ducha prostě. Prostě by měl mít s Bohem zkušenost. Ono je to totiž asi ještě důležitější... těžko definovatelný, ale poznatelný

No, to jsme se dostali do takových specifických vod.

Víte co, tak teda dobře, nevěřící kněz, když ho teda tak nazveme, ...samozřejmě, že není nevěřící většinou vědomě. Nějak to v sobě poskládaný má. Ale to poznáte, jestli tam má v sobě i místo ... prostě opravdu pro Boha. Jestli ho v sobě nechává žít. A dovolí mu působit. Příklad. Třeba přijdete s něčím do zpovědnice a chcete se svěřit, jak jste zvyklá, s čím sim třeba nevíte rady, a kde jste co zase zvorala. Ale když narazíte na takovýho kněze, tak ten

vám leda vyčte, třeba že těch hříchů je nějak málo do počtu, nebo že říkáte jenom vomáčku, a měla byste začít s tím vyjmenováváním pěkně podle desatera, bod po bodu a pokud na to nemáte tu paměť, mátesí ty body jeden po druhým napsat. . Za první, za druhé, za třetí...možná na linkovaném papíře, nebo v excelu.....Třeba tak, anebo.....

Takže tady asi nejde o tu víru v Boha, ale víru v toho člověka.

U koho?

U toho kněze. Že on k vám nepřistupuje jako k člověku, ale jako k objektu.

..no ke mně....vypadá to právě, že i sám k sobě. Ke všemu a ke všem prostě. Jako by jel podle tabulek, asi jako jsou třeba u posudkový komise. Já tomu říkám, že vám klidně omlátí Bibli o hlavu, aby z vás v lepším případě dostal tu svatost, nebo spíš v horším, aby z vás vymlátil všechno co mu přijde mimo pravidla, poučky, co zavání a herezí a je prostě hříšný. Nemusí to být jen kněz, ale prostě tyhle lidi, co mlátí tou Bibli po hlavě, a bičují vás růžencema, nebo žonglují jednotlivýma veršema odkudkoli z Písma vyrvanýma, a považují to za přímou cestu do nebe, zaručují si tím spásu a pak z toho trpí pocitem jistoty. Ta je u víry to nejhorší, co vás může potrefit. Jistota. To je takovej druh onemocnění, bejt si něčím jistej.

Nejsme právníci, neházíme po sobě paragrafama.

Tak především jejich pouhým dodržováním bez toho obsahu, ducha, ničeho nedocílíme. Ono by se ostatně ani nemělo stavět na tom, že se něčeho má docílit. Ve víře se nedociluje, ale trvale hledá a opravuje. Celá víra, všechno co je v nás a mezi námi a Bohem se musí pořád aktualizovat, ... může jinak hrozit, že se nám to celý zaviruje. Anebo tam vnikne hacker. Však hi známe..... na to si člověk usí dávat pořádnýho bacha.

Já tam mám ještě jeden pojem a tím je živá farnost. Totiž ono se s ní hodně operuje. Jdu do živý farnosti, nebo ta farnost je živá....

Živá farnost? Ano, to by se dalo říct....

A co si pod tím pojmem představujete?

Já si pod tím představuju farnost, kde se člověk našel.

Ta farnost je živá tím, že tam ty lidi přijdou, že je to tam tak oslovuje, že tam přijdou a vrací se tam. Je to tak? Nic víc pro to není potřeba.

Asi ano. Že se tam potkávají a sdílejí. To sdílení je podstatný.

A to, jaká ta farnost je, určuje osoba kněze. Když si tak vzpomenu na tu osobnost kněze, jak jste už říkala, ale nakonec vlastně říkáte, že po těch zkušenostech teď ve zralém věku, byste byla schopna zkousnout jakéhokoliv kněze. Jen je otázka, jak by to byli schopni zkousnout lidi bez té vaší zkušenosti. To je otázka – jak by se ta farnost chovala, protože víme, že se to tady rozpadlo na ty tři části. A to je všechno vývoj, je to organismus.

Organismus! To je to slovo. A ať už je to organismus takový nebo jiný,. A zastihne vás v mádí, zralým věku nebo stáří, je to organismus , protože živý. A právě pro tu rozmanitost taky. A není to, že někdo vstoupí do nějakýho organismu nebo ho okukuje, ale sroste s ním už tím, když zjistí, že TAM patří. Ten organismus žije a vyvíjí se s vámi, ve vás, ale i vámi, protože se na tom podílíte. Je to organický celek. A jakmile do něj vstoupíte nějak, třeba i

pasivně si to tam chodíte odsedět, jste za ten organismus zodpovědná.... protože se podílíte na tom jeho běhu, chodu, zkrátka žití. A dáváte mu tím i vy tvář. A je fakt jedno jestli si to tam jen odsedíte, nebo se motáte u oltáře. K tomu zkousnutí.... mě zas nemůžete brát tak úplně za slovo. Nebylo v tom nic tak zásadního, ani typického. Jenom jsem to takhle nějak zažila v určitou chvíli. A už vůbec bych z toho nevyvozovala, že osobnost kněze ...jako je důležitá, jak to organizuje, jak má vztah k lidem, farář může farníky rozeštvat nebo farnost rozmetat do okolních farností kam před ním zdrhnou, ale nevím, jestli je přímo takovou nějakou zásadní hybnou silou, myslím v absolutním měřítku. Nebo... jestli by to tak mělo být. Těžko říct. To asi fakt nevím přesně. A vůbec k té „živý farnosti“, se ptáte pořád znovu, ono je vždycky spíš těžký něco definovat, zavádějící to je. Co je na životě... nebo prostě co je opravdu pravdivý, je ten samotnej PŘÍBĚH. To je i ten život. Příběh. Ať už vnější, nebo ty co se dějou uvnitř vás. Nevím, jestli se dá něco vůbec shrnout a vejít do souhrnu, definice. Ani to, co je „živá farnost“, ani nic jiného. Ani evangelia nic nedefinují, jsou to prostě příběhy. Ježíš nedefinoval nikdy nic. A lidi...každý má navíc svůj ten příběh. Asi v živý farnosti se zkrátka daří aspoň trochu ty své příběhy propojit, a zkoušet udělat z nich jeden společnej. Ale to může být vždycky jenom ve fázi nějaký, tý pokoušecí, zkoušet to prostě. Sdílet ty své příběhy víry, příběhy který máme s Bohem, příběhy s lidma a v té komunitě....prostě vzájemně se sebou....na druhou stranu právě u té komunity věřících by stejně mělo nejméně prostoru zůstat pro ten příběh co je vevnitř, ten náš, příběh toho dotýkání se samotného Boha. A do jaký míry se v tom kdo setkáváme, nebo jsme ochotni se potkávat... to je možná taky příběh, ale dost těžko se dá uchopit. Živá farnost je asi zkrátka taková, kde žije Bůh.